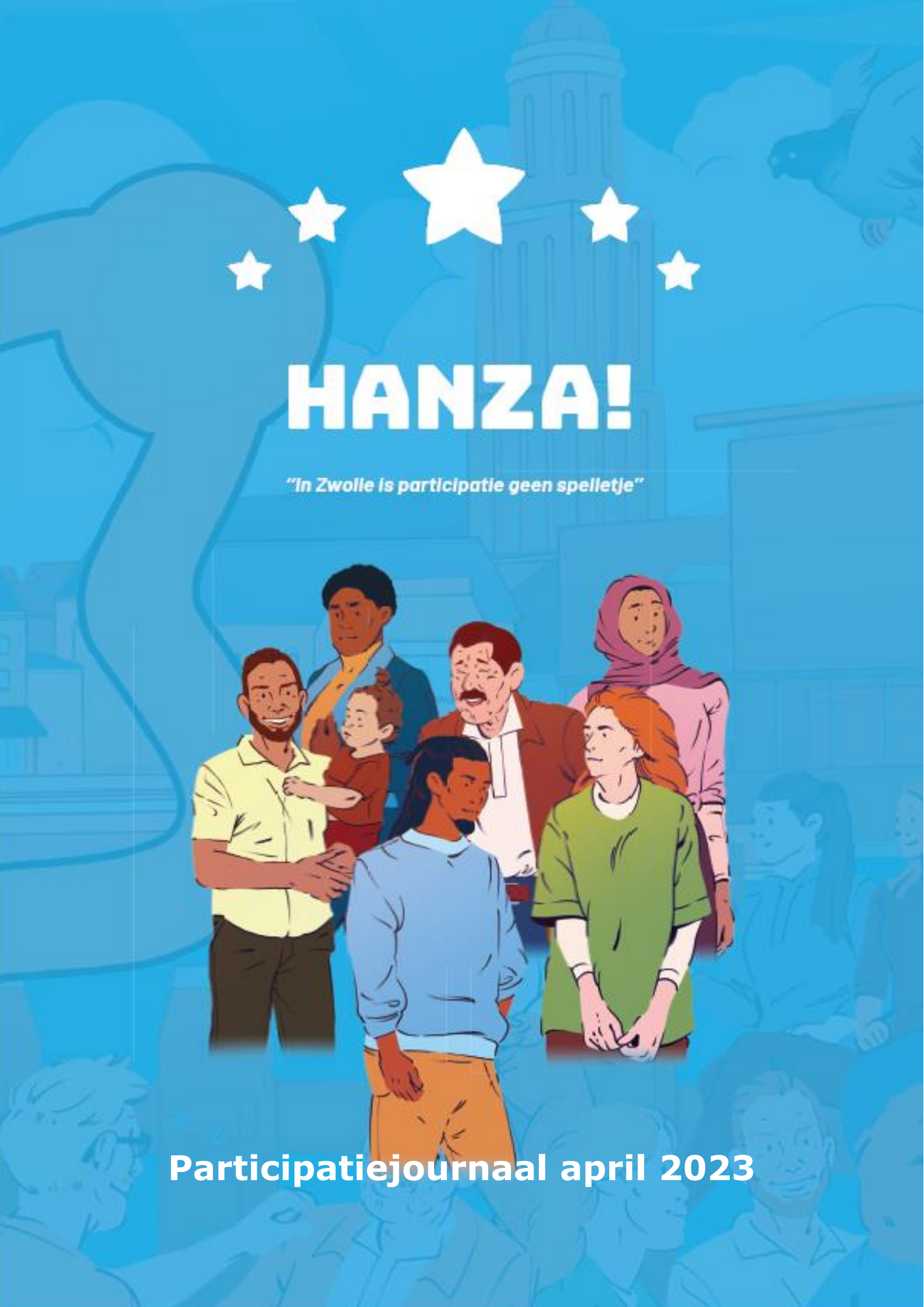

HANZA!

"In Zwolle is participatie geen spelletje"

Participatiejournaal april 2023

1. AANLEIDING EN DOEL

De behoefte aan participatie bij lokale vraagstukken is de laatste jaren enorm toegenomen. Daarnaast wil de gemeente Zwolle inwoners meer betrekken bij datgene wat er in de stad gebeurt. De gemeente Zwolle ziet daarom mogelijkheden om de samenwerking met inwoners en ondernemers rond ontwikkelingen in de stad aanzienlijk te versterken.

In de gemeente Zwolle wordt al veel geëxperimenteerd met participatie. Er zijn echter ook nog veel vragen, onder andere vanuit de gemeenteraad. Daarnaast heeft Zwolle de QuickScan lokale democratie uitgevoerd en ook dit geeft aanknopingspunten om participatie in Zwolle gestructureerd vorm te geven en (vernieuwd) participatiebeleid vast te stellen.

De aanpak maken we samen

Een vernieuwde aanpak voor participatie vraagt om een participatieproces. We willen een participatieaanpak maken van en door Zwollenaren en voor iedereen die in Zwolle aan de slag gaat. Een participatieaanpak maken zonder dat daarbij inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties betrokken zijn, is ondenkbaar. Als we de samenwerking in Zwolle vorm willen geven, dan sta je ook samen aan de lat voor de uitgangspunten voor participatie.

Kaders

Eerst is een aantal algemene kaders voor de inhoud van de participatieaanpak geformuleerd.

- De nieuwe aanpak bevat **enkele universele uitgangspunten/principes** bij participatieprocessen. Het geeft inzicht in belangrijke fases van een participatieproces met daarbij de belangrijke aandachtspunten. Het helpt om bij de start van een proces goede afspraken te maken met alle betrokkenen; bijvoorbeeld over het doel, kaders, rollen en verantwoordelijkheden.
- Het sluit aan op de vereiste op het gebied van participatie in de **omgevingswet**. Het bevat in ieder geval voor de gemeente een handreiking hoe de nieuwe aanpak is toe te passen door de raad, college en ambtelijke organisatie.
- Het geeft duidelijkheid over de positie van **de gemeenteraad** bij de start van een participatieproces.
- Het legt verbinding met wettelijke **inspraakprocedures** en de toekomstige participatieverordening.
- Het is niet alleen gericht op het betrekken van Zwollenaren bij projecten van de gemeente (Burgerparticipatie) maar ook op **samenwerkingen bij initiatieven** in Zwolle van anderen (inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties).
- Het **stimuleert** Zwollenaren om mee te doen. Ook die Zwollenaren die dat normaal gesproken minder uit zichzelf doen of die tot nu toe vaak vroegtijdig afhaken. Het zorgt ervoor dat de aanpak op de juiste manier wordt toegepast, de initiatiefnemer voldoende invulling geeft aan participatie.
- De nieuwe aanpak is qua vorm zowel **offline als online toegankelijk** in begrijpelijke taal en vormgeving. Het is uitnodigend om mee aan de slag te gaan en geeft initiatiefnemers praktische handvatten om participatieprocessen in te richten.

Doel

Op basis van de situatieschets en de kaders is de volgende doelstelling geformuleerd voor dit proces. De doelstelling is opgesteld samen met de betrokken DOE!-tank.

“We maken met Zwolle een concrete Zwolse participatieaanpak. Deze is opgesteld in een samenwerking tussen inwoners, ondernemers, organisaties, belangrijkste partners, ambtenaren en het bestuur van de stad. Door de herkenbaarheid en praktische vorm, wordt de aanpak in de nabije toekomst automatisch als basis gebruikt bij samenwerking. Dit kan gaan om ontwikkelingen die de gemeente initieert en waarin anderen participeren of om initiatieven in Zwolle van andere partijen (ondernemers, maatschappelijke organisaties of inwoners). De aanpak activeert en verbindt partijen om met elkaar initiatieven te realiseren waar Zwolle beter van wordt.”

2. UITGANGSPUNTEN VOOR HET PARTICIPATIEPROCES

De nieuwe participatieaanpak is niet gemaakt vanachter ons bureau, maar samen met inwoners, maatschappelijke partners, ambtenaren en bestuur van de gemeente. Aan het begin van het proces zijn enkele uitgangspunten opgesteld om de participatie goed vorm te geven.

Gedeeld eigenaarschap

- Een aanpak die samen met Zwollenaren is opgesteld, zodat iedereen zich er eigenaar van voelt;
- Commitment van belangrijke partners op dit participatieproces om te komen tot de nieuwe aanpak;
- De raad heeft vertrouwen in het proces en de randvoorwaarden die de partijen aan de start van dit proces samen hebben opgesteld.

Iedereen met goede wil moet mee kunnen doen

- Op wijkniveau kijken we hoe we met een zo groot mogelijke diversiteit aan Zwollenaren in gesprek komen;
- Eenvoudige en begrijpelijke (beeld)taal;
- We gaan actief naar buiten in plaats van mensen uit te nodigen ‘naar ons toe te komen.’

We maken gebruik van de kennis die er al is.

- We leren van bestaande Zwolse initiatieven;
- We haken aan op trajecten die al lopen (zoals de Omgevingswet);
- We betrekken partners actief om bestaande netwerken te activeren.

Een flexibel proces met resultaat

- Zorgvuldigheid; een zorgvuldig proces is belangrijker dan een strakke deadline;
- Ruimte om in te spelen op creatieve en spontane ideeën die we onderweg tegenkomen;
- Goede afstemming op de planning van de Omgevingswet.

Een goede raad is goud waard

- We betrekken de raad vanaf het begin bij het proces;
- De raad stelt bij de start van het proces heldere kaders. We kunnen dan gericht in gesprek met Zwollenaren en iedereen weet waar het gesprek wel en niet over kan gaan;
- De raad toetst aan het eind van het proces het resultaat aan de kaders.

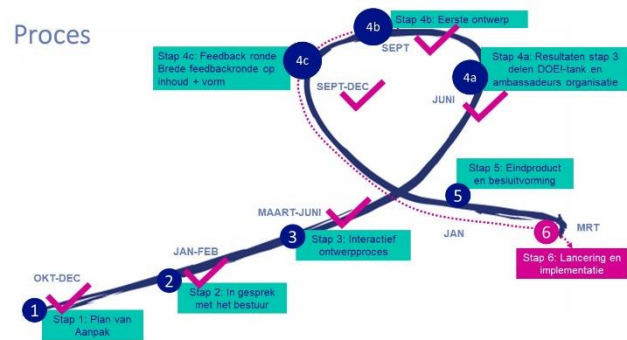
3. STAKEHOLDERS

Tijdens dit proces hebben we diverse stakeholders gesproken. Sommige van hen deden al mee vanaf de start, sommige zijn aangehaakt op het moment dat zij zelf hoorde over het proces, of wanneer andere (al aangehaakte) partijen hen hebben uitgenodigd deel te nemen.

- Gemeenteraad en college
- Ambtelijke organisatie
- Inwoners van Zwolle
 - Met extra aandacht voor doelgroepen die de gemeente lastiger weet te bereiken
- (maatschappelijke) organisaties en ondernemers
- Nieuwe Zwollenaren

4. DOORLOPEN PROCES

Om te komen tot de nieuwe participatieaanpak Hanza! zijn de volgende stappen doorlopen. Per stap wordt toegelicht wat het doel in de opbrengst is van deze stap en welke participatieactiviteiten er in deze stap hebben plaatsgevonden.

Stap 1: Opstellen Plan van aanpak

In de eerste fase van het proces stond het opstellen van het Plan van Aanpak centraal. Dat is niet gemaakt van achter het bureau, maar in samenspraak met een eerste schil aan betrokken stakeholders.

- Interviews met enkele betrokken ambtenaren
- Presentatie en gesprek met programmamanager
- Bijeenkomst ambtenaren (ambassadeurs)
- Eerste bijeenkomst met DOE!-tank over het proces

Tijdens deze gesprekken is input opgehaald over het proces dat is vertaald in een handzaam Plan van Aanpak. Er is daarbij ingegaan op de volgende vragen:

- Welk probleem moet de nieuwe participatieaanpak oplossen?
- Wat zijn voor jullie belangrijke uitgangspunten voor het eindproduct die nog niet zijn benoemd?
- Herkennen jullie je in de ambitie en het voorgestelde proces?
- Wat is jullie rol in dit proces?
- Welke uitdagingen zien jullie en welke oplossingen stellen jullie voor?
- Welke middelen gaan we inzetten om te zorgen dat iedereen die dat wil, mee kan doen?

“Het is belangrijk om zowel offline als online te communiceren om alle doelgroepen te bereiken.”

Stap 2: In gesprek met het college en de raad

De gemeenteraad heeft in Zwolle aangegeven een participatiebeleid/aanpak voor Zwolle van belang te vinden. We gaan de raad en het college daarom vroegtijdig in het proces betrekken om input op te halen voor de aanpak. In deze fase is het opgestelde Plan van Aanpak gedeeld met het college van B&W en de gemeenteraad en is hier een reactie op gevraagd tijdens een werksessie op 16-11-2021. De reacties van de aanwezigen zijn opgehaald door middel van Mentimeter.

- Welke vragen moet de nieuwe aanpak sowieso beantwoorden?
- Heeft u er vertrouwen in dat we met de voorgestelde stappen ons doel gaan behalen?
- Bent u het er mee eens dat in dit geval de zorgvuldigheid van het proces boven een strakke deadline gaat?
- Vormen de geschetste uitgangspunten, stappen en middelen voldoende kaders voor dit proces?
- Als dit proces volgens de geschetste kaders wordt uitgevoerd, wilt u zich dan committeren aan de uitkomst?

Stap 3: Interactief ontwerpproces

In stap 3 heeft de meeste participatie plaatsgevonden met diverse stakeholders. Er is hiervoor een mix aan middelen ingezet om zoveel mogelijk Zwollenaren de mogelijkheid te geven mee te denken en te doen (zie uitgangspunt 1). De invulling van stap 3 is bepaald mede door de inbreng uit stap 1 en 2. De volgende middelen zijn ingezet:

DOE!-tank

In maart 2022 is begonnen met een tweede bijeenkomst de DOE!-tank waarbij we de stappen van fase 3 concreet hebben gemaakt. Daarbij stonden drie vragen centraal:

- Welke afgeronde participatieprocessen gaan we evalueren?
- Welke partners willen we spreken?
- Op welke plekken gaan we de straat op en wie gaat er mee?

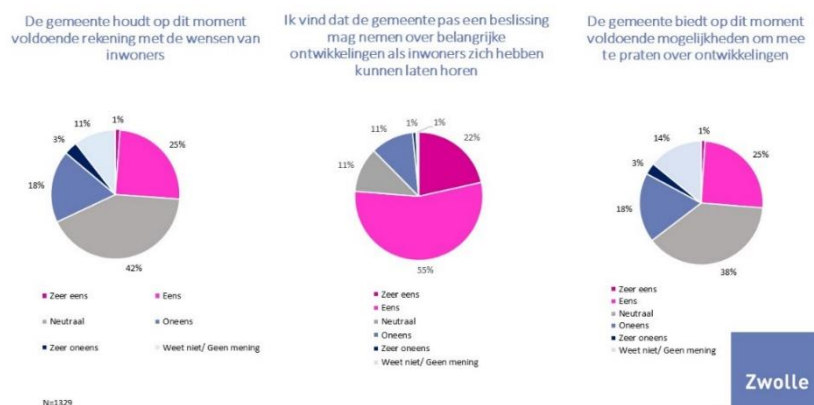
Resultaat van deze sessie was een aangescherpte aanpak voor Fase 3 waarbij we een selectie aan projecten en locaties hebben geselecteerd en een eerste club DOE!-tankleden die mee willen gaan.

In april 2022 zijn de leden van de DOE!-tank nogmaals uitgenodigd om mee te gaan de straat op door middel van een digitale nieuwsbrief.

Burgerpanel

Voor het ophalen van kwantitatieve data en het borgen van 'inhoudelijke representativiteit' van het proces is het burgerpanel ingezet in juni en juli 2022. Het burgerpanel van de gemeente Zwolle bestaat uit ongeveer 12.000 Zwollenaren. Deze inwoners hebben zich op vrijwillige basis aangemeld voor het burgerpanel. Voor dit onderzoek is een steekproef gehouden onder 3.000 Zwollenaren. Deze Zwollenaren zijn geselecteerd op basis van woonwijk, om zo een divers beeld te krijgen over de gehele gemeente. In totaal hebben 1330 mensen meegedaan aan dit onderzoek. Er zijn onder andere de volgende vragen gesteld:

- De gemeente Zwolle wil het voortouw nemen om de samenwerking tussen gemeente, maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners bij belangrijke ontwikkelingen in de stad te verbeteren. Vindt u het nodig dat deze samenwerking verbeterd wordt?
- Bij welke ontwikkelingen in Zwolle wilt u de mogelijkheid krijgen om mee te praten, te denken of te doen?
- Stel, u hebt (samen met anderen) een goed idee voor Zwolle dat u graag wilt uitvoeren. Hoe kan de gemeente u helpen om dit te realiseren?

Evaluatie afgeronde participatieprocessen

Eén van de uitgangspunten uit het Plan van Aanpak is om gebruik te maken van wat er al is. Behalve deskresearch haalden we informatie op bij diverse afgeronde participatieprocessen. Hier gingen we in gesprek met de initiatiefnemer, betrokken ambtenaren en diverse deelnemers en stakeholders in de processen. Hiervoor hebben we individuele en groepsgesprekken georganiseerd. De volgende processen zijn daarbij geëvalueerd:

- Ontwikkeling Campherbeeklaan in Berkum
- Jouw Stukje Zwolle
- Ontwikkeling Zwartewaterzone
- Omgevingsvisie
- Buurtvisie Schelle Oldeneel
- Project Sassenpoort (toegankelijkheid)
- Zonnepark Weekhorst

De straat op

Om een gevoel te krijgen bij de betrokkenheid van Zwollenaren bij het thema, zijn we op twee momenten de straat op gegaan om met bewoners in gesprek te gaan. Op 29 april deden we dit in Westenholtte op de markt (hier is ook een video van gemaakt) en op 14 september in Kamperpoort bij de supermarkt. We hebben hier mensen gesproken die we nog niet eerder hadden bereikt en nieuwe inzichten opgedaan.

Buurthuiskamer Bij Bosshardt

Uit de DOE!-tank kwam de vraag om specifieke doelgroepen te bezoeken. Eén daarvan is de Leger des Heils locatie Bij Bosshardt, die in Zwolle bekend staat als de buurthuiskamer. Tijdens het koffieuur zijn we hier in gesprek gegaan met de aanwezige bewoners.

Vragenlijst nieuwe Zwollenaren

Om ook nieuwe Zwollenaren te betrekken bij de stad, zijn zij via een flyer en via de website www.zwolle.nl/welkom-in-zwolle betrokken om mee te denken over het nieuwe participatiebeleid. Tijdens de dag voor nieuwe Zwollenaren (3 september 2022) is de vragenlijst door de betrokken wethouder onder de aandacht gebracht. De flyer is vervolgens meegegeven in de goodiebag.

Diverse gesprekken maatschappelijke organisaties en belangenverenigingen

- Jongeren, via de Jongerenraad
- Seniorenraad
- Platform Zwolse wijken
- Concilium
- Toegankelijke Zwolle

meedenken

In Zwolle werken we aan een nieuwe participatieaanpak. Dit document wordt gemaakt samen met inwoners, ondernemers, organisaties en de gemeente Zwolle. In de aanpak komt te staan hoe we in Zwolle met elkaar samenwerken aan belangrijke thema's en projecten. We stellen samen de kaders, richtlijnen en uitgangspunten op.

We gaan in gesprek met zoveel mogelijk Zwolse bewoners, organisaties en ondernemers. Bijvoorbeeld over de wijze waarop we in Zwolle met elkaar willen samenwerken. En hoe we ervoor zorgen dat iedereen die dat wil ook daadwerkelijk kan meedoen.

Wil jij als nieuwe inwoner van Zwolle meedenken over het participatiebeleid? Dat kan door een vragenlijst in te vullen. Deze vind je op www.zwolle.nl/welkom of scan de qr-code.

Alvast bedankt voor het meedenken!

Presentatie diverse afdelingen ambtelijke organisatie

In juni 2022 zijn presentaties gegeven in de diverse NT's van de gemeente (fysiek domein, sociaal domein en PPP) om de voortgang van de aanpak te bespreken en input op te halen.

Resultaat fase 3

De inspanningen in fase 3 hebben geresulteerd in een duidelijk beeld over het doel, inhoud en werking van de nieuwe participatieaanpak. Alle gesprekken hebben invloed gehad op de uiteindelijke concretisering van de nieuwe aanpak. Op basis van deze gesprekken is in de zomer van 2022 een eerste voorstel voor de aanpak uitgewerkt.

Stap 4: Terugkoppeling en feedback

Aan het begin van het proces is opgesteld dat stap 4 zou bestaan uit twee feedbackmomenten:

- 4a: Terugkoppeling resultaten aan ambtenaren en DOE!-tank
- 4b: Conceptversie aanpak opstellen en breed feedback ophalen

Op basis van de wens van de DOE!-tank is daar nog een fase 4c aan toegevoegd; een extra checkronde op het eindproduct. Hieronder wordt per stap aangegeven wat we hebben gedaan om feedback op te halen en wat er met de feedback is gebeurd.

Stap 4a: Terugkoppeling resultaten fase 3

De resultaten van stap 3 zijn opgehaald, gebundeld en teruggekoppeld aan de deelnemers in fase 3. Hierdoor is alle inbreng transparant gemaakt en tussentijds gekeken of iedereen zich kon vinden in de aanpak. Dit wordt gezien als het go/no go moment afsluitend aan fase 3. Hiervoor hebben we de volgende middelen ingezet:

Werkessie DOE!-tank en werksessie ambassadeurs

Op 20 juni gingen we in gesprek met de ambassadeurs (interne collega's gemeente) en op 22 juni met de DOE!-tank over de resultaten uit stap 3. Daarbij gingen we in gesprek over de volgende onderdelen:

- Resultaten vragenlijst
- Eerste resultaten evaluaties
- Overzicht locaties om de straat op te gaan + oproep wie er mee gaat
- Enkele vragen n.a.v. de resultaten gericht op de doelgroep
 - DOE!-tank: focus op initiatiefnemers en bewoners
 - Ambassadeurs: focus op implementatie en rol van de gemeente

Vragen n.a.v. eerste evaluaties en burgerpanel

- Zijn er nog verbeteringen mogelijk in het samenspel tussen bestuur en ambtelijke organisatie?
 - Zijn ambtenaren voldoende op de hoogte van de toezeggingen die bestuurders tijdens processen doen aan organisaties / inwoners? Hoe worden die toezeggingen waargemaakt?
 - Kunnen wijkmanagers een nog belangrijkere rol spelen in processen? Wat hebben zij hiervoor nodig?
- De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor de participatie. Maar als het mis gaat, kijken deelnemers naar de gemeente. Wat is de rol van de gemeente in processen van anderen?
- Veel initiatiefnemers schakelen rechtstreeks met bestuurders en/of raadsleden. Is dat handig? Wat zijn de voordelen hiervan en wat de nadelen? Hoe kunnen we de nadelen ondervangen? Hoe zorgen we er voor dat jullie in de goede positie komen?
- Inwoners geven aan dat de gemeente, als een proces vastloopt, mag bemiddelen of de knoop mag doorhakken. Hoe kunnen we dit invullen?
- 77% van de inwoners vindt dat de gemeente pas een beslissing mag nemen als inwoners zijn gehoord. Hoe verhoudt zich dat tot de taak van de gemeenteraad (representatieve democratie)?
- Wat moet er sowieso in de participatieaanpak om op al deze vlakken het samenspel te verbeteren?

Vragen n.a.v. burgerpanel en eerste evaluaties

Beantwoord in tweetallen de volgende vragen!

- 77% van de inwoners vindt dat de gemeente pas een beslissing mag nemen als inwoners zijn gehoord, maar slechts 35% heeft tot nu toe meegedaan in een proces. Wat zou hiervoor een verklaring kunnen zijn?
- 77% van de inwoners vindt dat de gemeente pas een beslissing mag nemen als inwoners zijn gehoord. Hoe verhoudt zich dat tot de taak van de gemeenteraad (representatieve democratie)?
- De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor de participatie. Maar als het mis gaat, kijken deelnemers naar de gemeente. Wat is de rol van de gemeente in processen van anderen?
- Veel initiatiefnemers schakelen rechtstreeks met bestuurders en/of raadsleden. Is dat handig? Wat zijn de voordelen hiervan en wat de nadelen? Hoe kunnen we de nadelen ondervangen?

Stap 4b: Feedback eerste concept

De zomer van 2022 is gebruikt om de opgehaalde resultaten te verwerken in een eerste concept. ZO is er een inhoudsopgave opgesteld van het nieuwe beleid (uit welke onderdelen bestaat de nieuwe aanpak?) en is er gewerkt aan de invulling van de eerste onderdelen. Dit eerste concept is gedeeld met de ambassadeursgroep en DOE!-tank in twee bijeenkomsten. Er is input opgehaald op deze eerste versie.

Presentatie DOE!-tank 21 september

Tijdens de bijeenkomst met de DOE!-tank hebben we gesproken over de volgende vragen:

- Wat zijn inhoudelijke aandachtspunten als u deze aanpak ziet?
- Komt alle inbreng van de afgelopen maanden voldoende terug in de aanpak?
- Sluit de aanpak voldoende aan op al 'het goede' dat er in Zwolle al is?
- Hebben we er vertrouwen in dat na de toepassing van deze aanpak deelnemers aan een proces het gevoel hebben dat ze gehoord zijn?

N.B. In een proces met verschillende stappen, kunnen deze fasen mogelijk verschillende keren worden doorlopen.

Hoofdpijnen van de feedback:

- Toevoegen van evaluatiemoment en destilleren van geleerde lessen aan fase 3;
- In kaart brengen van de besluitvorming doen we niet pas aan het eind maar al in fase 1;
- Het is belangrijk om expliciet te benoemen dat participatie tijd kost en dat deze genomen moet worden;
- In fase 1 een vraag toevoegen waaruit blijkt aan welke maatschappelijke opgave dit initiatief bijdraagt;
- Zorg voor simpele vormgeving en teksten: toegankelijkheid.

Presentatie ambassadeurs (interne organisatie) 26 september

Tijdens de bijeenkomst met de ambassadeurs hebben we gesproken over de volgende vragen:

- Sluit de aanpak voldoende aan op al 'het goede' dat er in Zwolle al is?
- Gaat deze aanpak helpen om in Zwolle participatieprocessen goed te organiseren?

Hoofdpijnen van de feedback:

- Aanpak geldt voor alle initiatieven, zowel groot als klein, dus niet te veel nadruk op de Omgevingswet
- De Zwolse participatieaanpak moet niet vrijblijvend zijn
- Een duidelijke definitie van 'deelnemers'/ belanghebbenden is noodzakelijk
- Gebiedsgericht werken kan ook themagericht werken zijn. Daarbij kan een gebied ook heel Zwolle betreffen
- Afsluiting na fase 3: opnemen evalueren en geleerde lessen destilleren
- De rol van de gemeente moet goed worden uitgewerkt

Gesprek ambtelijke organisatie over implementatie (15 december 2022)

Om de participatieaanpak te laten slagen, zal ook de gemeente Zwolle zelf met de aanpak gaan werken. Daarom is het belangrijk om het gesprek over implementatie te voeren vóór de aanpak wordt vastgesteld. Tijdens een lunchbijeenkomst is een grote groep ambtenaren uitgenodigd om bijgepraat te worden over de aanpak en in gesprek te gaan over wat dit betekent voor het werken in de organisatie. Daarbij stonden de volgende vragen centraal:

- Wat heb jij zelf nodig om participatieprocessen beter te laten verlopen? (Denk aan: vaardigheden, middelen, toolbox, opleiding, training, formats)
- Wat is er in de organisatie, naast de aanpak, nodig om de kwaliteit van participatie te verbeteren? (denk aan: cultuur, verantwoordelijkheden, etc.)
- Als we als gemeente initiatiefnemers in de stad willen ondersteunen bij het toepassen van de aanpak, wat is daar dan voor nodig?

Hoofdpijnen van de uitkomsten:

- Ambtenaren hebben zelf meer kennis van het beleid nodig: een toolbox met formats, goede voorbeelden, checklists helpt om het goed toe te passen
- Er zijn geld en middelen nodig om dit goed te kunnen doen
- Er zijn veel collega's met vaardigheden: die meer benutten en wanneer nodig expertise in huis halen
- Om de kwaliteit van participatie te verbeteren binnen de organisatie is het belangrijk dat de gemeente ook echt lef heeft om prioriteiten te stellen en dingen uit te proberen
- Om initiatiefnemers te ondersteunen moeten we hen faciliteren waar nodig door goede begeleiding en vooral te vragen wat de initiatiefnemer nodig heeft
- Voor initiatiefnemers moeten de kaders helder en overzichtelijk zijn zodat het wel genoeg houvast biedt maar niet afschrikt

Stap 4c: Checkronde eindproduct

Op verzoek van de DOE!-tank en de ambassadeurs zijn er een bijeenkomst georganiseerd waar deze groepen elkaar konden ontmoeten. Het idee hierbij is dat er zo ook ideeën uitgewisseld kunnen worden. Tijdens deze bijeenkomst is het definitieve eindproduct gedeeld met de aanwezigen.

Bijeenkomst presentatie eindproduct (24 januari 2023)

Tijdens deze gezamenlijke bijeenkomst is het definitieve eindproduct in vorm gepresenteerd. Daarnaast hebben we de aanwezigen gevraagd om via de e-mail te reageren op de laatste versie van de stukken. Volgens is er in drie groepen input opgehaald op de volgende onderwerpen:

- Toolbox: Welke onderdelen moeten erin? Wat is het doel hiervan? Waar is het te vinden?
- Lancering van de aanpak: Hoe zorgen we ervoor dat straks iedereen van de nieuwe aanpak weet?
- Ondersteuning initiatiefnemers: hoe helpen we initiatiefnemers? Hebben deelnemers ook behoefte aan ondersteuning? Wat is de rol van de partners en van de gemeente?

Individuele gesprekken en terugkoppeling

Via de e-mail zijn diverse reacties gekomen op de aanpak, zowel van externen als ambtenaren. Waar nodig zijn verdiepende gesprekken gevoerd (zoals met Platform Zwolse wijken). Alle inhoudelijke reacties zijn persoonlijk beantwoord, zodat voor iedereen inzichtelijk is wat er wel en niet is overgenomen.

Stap 5: Een aansprekend eindproduct (incl. vaststelling)

Afsluitende bijeenkomst ambtenaren en DOE!-tank

Tijdens een afsluitende bijeenkomst is met de aanwezigen gedeeld hoe we de laatste feedback die is binnengekomen n.a.v. de laatste bijeenkomst hebben verwerkt: wat hebben we wel en niet overgenomen? Ook is het definitieve eindproduct gedeeld. Deze bijeenkomst kan worden gezien als het laatste go/no go moment. Daarbij horen ook enkele vragen over het proces. Hieruit is gebleken dat de aanwezigen zich gedurende het proces goed gehoord voelden en dat zij vertrouwen hebben in de werking van de aanpak. Vervolgens zijn er afspraken gemaakt over het vervolg: zo willen leden van de DOE!-tank graag aangehaakt blijven bij de vervolgstappen zoals de implementatie en evaluatie.

5. EVALUATIE EN VERVOLG

In dit proces stond flexibiliteit centraal. Samen met een eerste groep ambassadeurs (intern) en (maatschappelijke) organisaties (extern) is het plan van aanpak opgesteld dat houvast heeft geboden aan het proces. Toch is ook flexibiliteit nodig gebleken en zijn de te zetten stappen onderweg op sommige momenten aangepast waar dit wenselijk leek. Door iedere bijeenkomst te starten met de herhaling van het proces, hebben we er voor gezorgd dat iedereen die betrokken was, over de juiste informatie beschikte om het goede gesprek te kunnen voeren.

Daarnaast hebben we op verzoek van de deelnemers een aantal aanpassingen gedaan in het proces, zo is er extra aandacht besteed aan de rol van jongeren en de implementatie van de Omgevingswet. Daarnaast is er op verzoek een extra feedbackronde (4c) ingebouwd toen bleek dat deelnemers hier behoefte aan hadden.

Toepassing van de aanpak

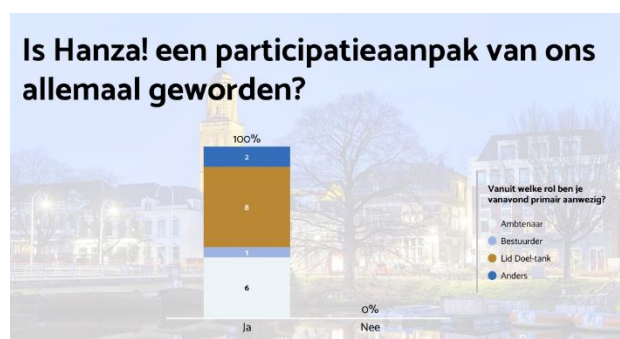
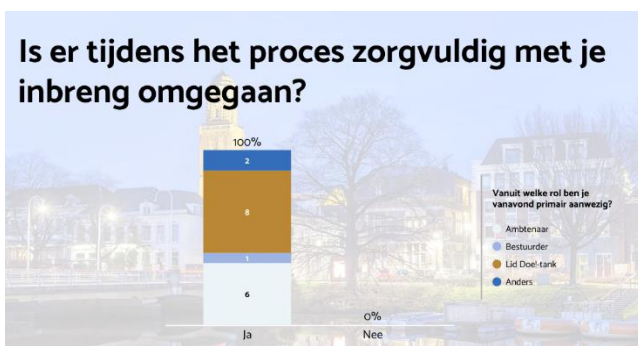
Omdat in dit proces de ontwikkeling van de aanpak centraal stond, hebben we niet alle stappen uitgevoerd zoals deze nu in de aanpak zijn geland, wel hebben we de uitgangspunten en principes gehanteerd door bijvoorbeeld na iedere stap een checkronde (go-no go moment) in te bouwen waarbij we hebben gecheckt of de deelnemers nog een goed gevoel hadden bij het proces.

Belangenafweging

We hebben tijdens het proces enkele belangen moeten afwegen en hebben niet alle feedback één op één overgenomen. We hebben hierin keuzes gemaakt op basis van de meest gehoorde reacties. Tussendoor hebben we de deelnemers op de hoogte gehouden van de gemaakte keuzes en hier actief op terug gekoppeld tijdens bijeenkomsten, individuele gesprekken waar wenselijk en e-mail waar mogelijk.

Voelt men zich gehoord?

Aan het begin van het proces was één van de doelstellingen om een aanpak te maken samen met Zwollenaren, met voldoende tijd en ruimte voor een zorgvuldig proces. Tijdens de laatste bijeenkomst is aan de aanwezige ambassadeurs en (maatschappelijke) organisaties gevraagd in hoeverre we hierin zijn geslaagd.

Doorontwikkeling en implementatie

Tijdens het gehele proces is aangegeven dat de betrokkenen graag ook in het vervolg op de hoogte gehouden willen worden en willen meedenken waar mogelijk. Het gaat daarbij om de implementatie maar ook evaluatie. Zo is het voorstel uit de DOE!-tank om ieder jaar de aanpak te evalueren en aan te scherpen op basis van ervaringen. Daarnaast is duidelijk geworden dat er behoefte is aan concrete ondersteuning om de aanpak te laten landen. Intern bij de gemeente gaat dit om expertise (voldoende mensen die kunnen adviseren op basis van de aanpak) en een toolbox met middelen die de initiatiefnemer kan gebruiken. Dit laatste is ook een behoefte van externen.

Relatie met de Omgevingswet

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Hanza! zal vanaf dat moment ook gelden als participatiebeleid voor processen die onder de Omgevingswet vallen. Voor die tijd is het echter nog noodzakelijk om enkele zaken uit te werken. Denk aan de regels voor participatie bij de verschillende instrumenten van de Omgevingswet. Een toetsingskader en formats voor in ieder geval het participatieplan en het participatieverslag (participatiejournaal) die in de toolbox komen. De uitwerking van deze onderdelen start na de vaststelling van deze aanpak door de gemeenteraad. Voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt een aanvulling 'Hanza! onder de Omgevingswet' aan de gemeenteraad voorgelegd.

Bijlage 1: Overzicht deelnemers DOE!-tank

Deelnemers aan bijeenkomsten van de DOE!-tank

- Participatieraad
- Seniorenraad
- Jongerenraad
- Platform Zwolse Wijken
- Wij zijn de Wijk
- Vereniging Schelde Oldeneel
- Plaatselijk belang Windesheim
- Stichting Wijkgemeenschap Aa-landen
- Toegankelijk Zwolle
- WIJZ Welzijn
- ZwolleDoet!
- Travers Welzijn
- Alevitisch Cultureel Centrum Zwolle
- Sportservice Zwolle/ Ondernemersvereniging OVB
- Ondernemersvereniging Voorst
- Ondernemersclub Marslanden
- Stadshovenier
- Hedon
- Raadsleden en burgerraadsleden van D66, ChristenUnie, VVD, VOLT en Partij van de Dieren
- Koninklijke horeca Nederland (Alleen eerste bijeenkomst aanwezig)

Bijlage 2: Overzicht participatiemomenten

- Eerste ambtelijke bijeenkomst 9 september 2021
- Bijeenkomst DOE!-tank 28 oktober 2021
- Bijeenkomst College en Raad 16 november 2021
- Bijeenkomst Ambassadeurs 7 december 2021
- Digitale bijeenkomst met enkele leden van de DOE!-tank 1 februari 2022
- Bijeenkomst DOE!-tank 1 maart 2022
- Informeren Raadsleden 9 mei 2022
- Burgerpanel juni 2022
- Bijeenkomst Ambassadeurs 20 juni 2022
- Bijeenkomst DOE!-tank 22 juni 2022
- Straatgesprekken 14 september 2022
- Koffiemoment bij Leger des Heils 20 september 2022
- Bijeenkomst DOE!-tank 21 september 2022
- Bijeenkomst Ambassadeurs 26 september 2022
- Toelichting tijdens afdelingsoverleg PPP 29 september 2022
- Informeren Raadsleden 11 oktober 2022
- Themacollege 25 oktober 2022
- Brede bijeenkomst Ambtenaren gemeente Zwolle 15 december 2022
- Brede bijeenkomst Doe!-tank en ambtenaren 24 januari 2023
- Bijeenkomst team Omgevingsplan 9 februari 2023
- Afsluitende bijeenkomst Doe!-tank en ambtenaren 16 maart

Bijlage 3: Plan van Aanpak

Bijlage 4: Resultaten burgerpanel

Opzet participatieproces
*om te komen tot een
Zwolse participatieaanpak*

Versie April 2022

Zwolle

Inhoudsopgave

1.	Vernieuwing van het participatiebeleid: waarom?	p. 3
2.	Vernieuwing van het participatiebeleid: met welk doel?	p. 8
3.	Een vliegende start	p. 10
4.	Eerste kaders voor de uiteindelijke participatieaanpak	p. 11
5.	Hoe komen we tot een nieuwe participatieaanpak?	p. 12
6.	Processtappen	p. 15
7.	Rollen in dit proces	p. 25

Vernieuwing van het participatiebeleid: waarom?

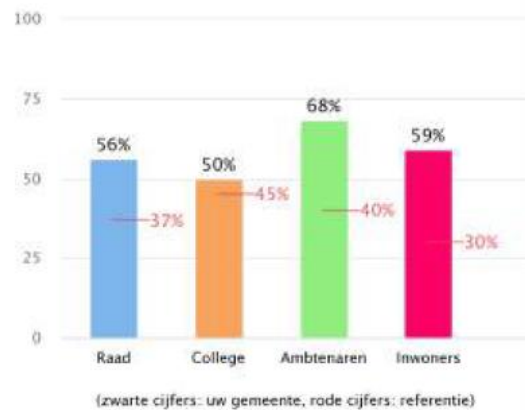
Aanleiding

Quicksan lokale democratie & Verbeteragenda

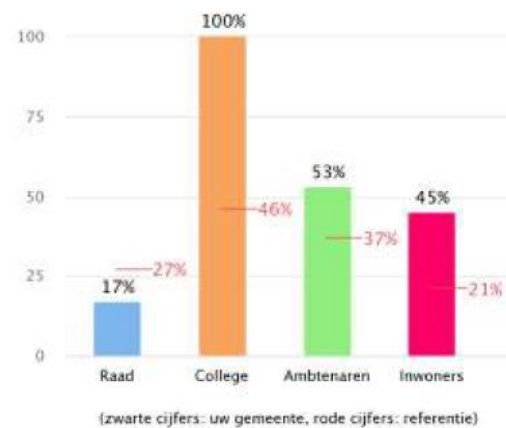

Uitkomsten

De gemeente geeft alle inwoners de kans om mee te praten over lokale kwesties.

De gemeente betreft inwoners voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen.

Stad van jou, stad van mij

Mogelijke verbeteracties voor de samenwerking tussen gemeente en inwoners

Zwolle

Aanleiding

De invoering van de Omgevingswet...

 wij presenteren u...

Zwolle

Werksessie Participatie onder de Omgevingswet
(verplichte) participatie bij initiatieven en de rol van de raad

**De Omgevingswet
en participatie:
nog geen 11 maanden te
gaan!**

Pascale Georgopoulou
Adviseur VNG Programma Invoering Omgevingswet

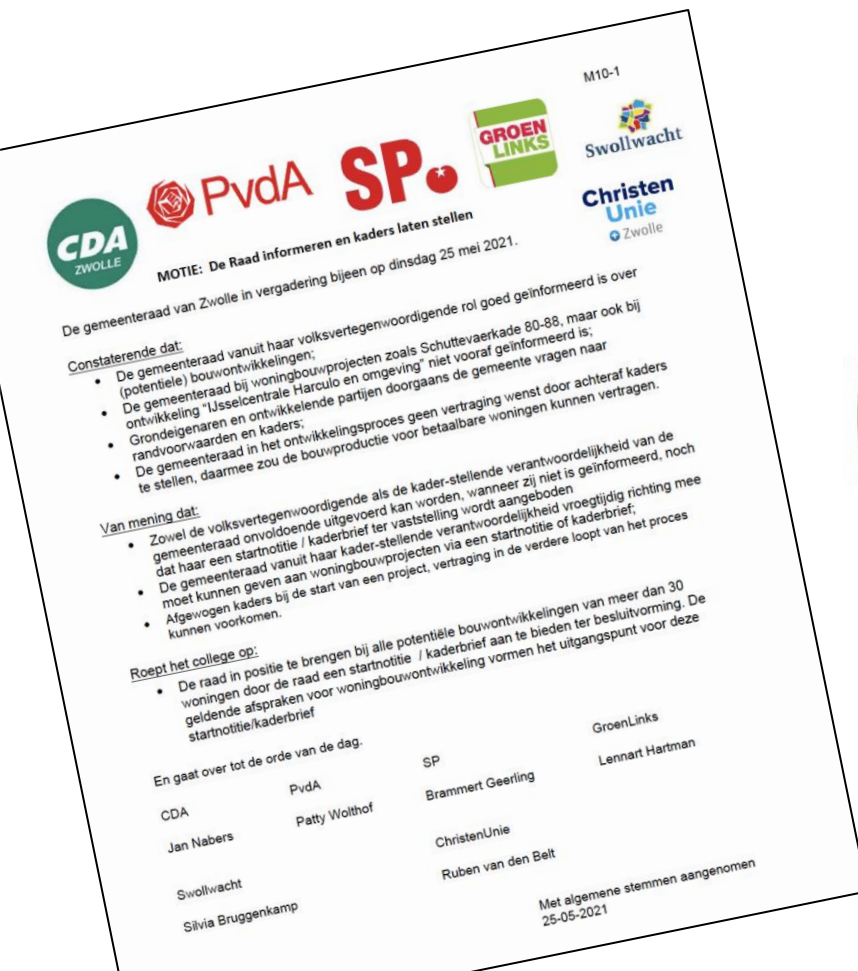
Voor meer informatie:
<https://vng.nl/nieuws/onderwerpen/omgevingswet-voor-raadsleden>

Zwolle

Aanleiding

Steeds complexere opgave die we als gemeente niet alleen willen en kunnen oplossen

Zwolle

Aanleiding

Behoeftte van inwoners om zelf met initiatieven aan de slag te gaan en de behoefte aan sturing

Dien zelf een plan in

Denk je dat jouw idee kans van slagen heeft? Ga met ons in gesprek!

[Lees meer](#)

Actie in eigen straat of buurt

Heb je een leuk initiatief voor jouw wijk of buurt? Bespreek het met de wijkbeheerder.

[Lees meer](#)

PLATFORM **ZWOLSE** WIJKEN

Visie, uitgangspunten en spelregels
voor volwassen participatie
in Zwolle

versie 12 augustus 2021

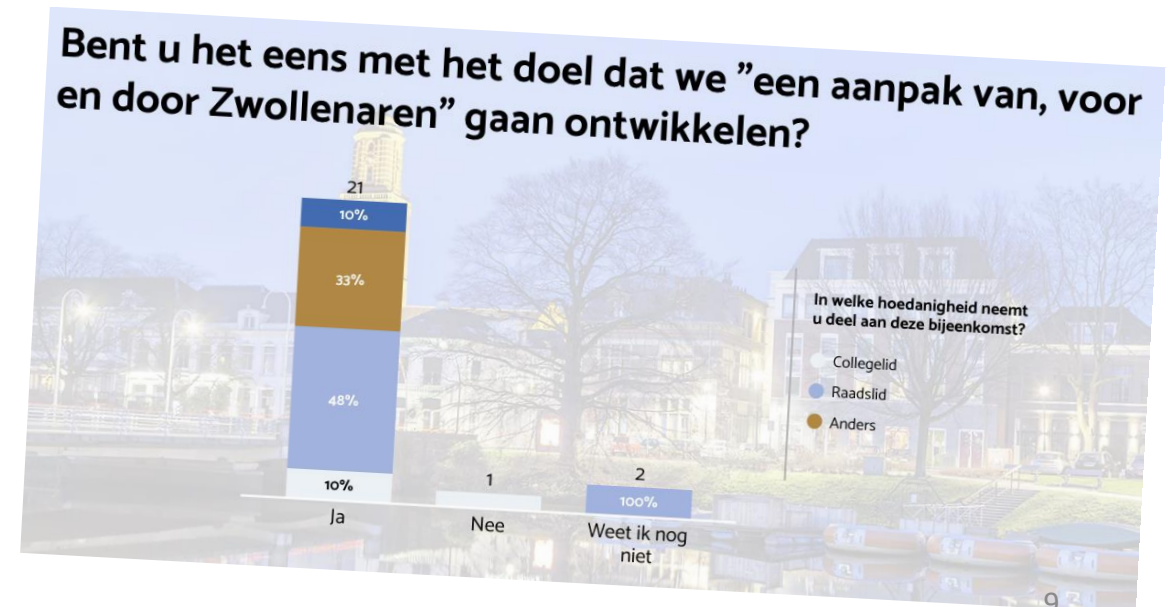
Zwolle

**Vernieuwing van het
participatiebeleid: met welk doel?**

Doel

“We maken met Zwolle **een concrete Zwolse participatieaanpak** die aansluit op de Omgevingswet. Deze is opgesteld in een samenwerking tussen **inwoners, ondernemers, organisaties, belangrijkste partners, ambtenaren en het bestuur** van de stad. Door de **herkenbaarheid** en praktische vorm wordt de aanpak in de nabije toekomst automatisch als basis gebruikt bij samenwerking. Dit kan gaan om **ontwikkelingen die de gemeente initieert** en waarin anderen participeren of **initiatieven in Zwolle van andere partijen** (ondernemers, maatschappelijke organisatie of inwoners). De aanpak **activeert en verbindt** partijen om met elkaar initiatieven te realiseren waar Zwolle beter van wordt.”

“Een participatieaanpak van en door alle Zwollenaren en voor iedereen die in Zwolle aan de slag gaat”

Een vliegende start...

We beginnen niet bij nul:

- Inventarisatie relevante documenten en eerdere gesprekken
- Sessie met ambtenaren
- Sessie met de DOE!-tank met Zwolse partners, waaronder
 - Jongerenraad
 - Participatieraad
 - Platform Zwolse wijken
 - Hedon
 - KHN
 - ...
- Sessie met de gemeenteraad en het college

! Dit document is gebaseerd op de uitkomsten van bovenstaande acties en beschrijft de stappen die we de komende periode gaan zetten.

Opmerking: de wens is om ervoor te zorgen dat er voldoende diversiteit in de DOE!-tank zit

Eerste kaders voor de participatieaanpak

De nieuwe aanpak...

- Bevat **enkele universele uitgangspunten/principes** bij participatieprocessen;
- Geeft inzicht in **belangrijke fases van een participatieproces** met daarbij de belangrijke aandachtspunten;
- Helpt om bij de **start van een proces** goede afspraken te maken met alle betrokkenen;
 - Bijvoorbeeld over het doel, kaders, **rollen en verantwoordelijkheden**
- Sluit aan op de vereiste op het gebied van participatie in de **omgevingswet**;
- Bevat in ieder geval voor de gemeente een **handreiking** hoe de nieuwe aanpak is toe te passen door de **raad, college en ambtelijke organisatie**;
- Geeft duidelijkheid over de **positie van de gemeenteraad bij de start** van een participatieproces;
- Legt de **verbinding met wettelijke inspraakprocedure** en de toekomstige participatieverordening;
- Is niet alleen gericht op het betrekken van Zwollenaren bij projecten van de gemeente (burgerparticipatie) maar ook op samenwerkingen bij initiatieven in Zwolle van anderen (inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties);
- **Stimuleert Zwollenaren** om mee te doen. Ook die Zwollenaren die dat normaal gesproken minder uit zichzelf doen of die tot nu toe vaak vroegtijdig afhaken;
- Zorgt ervoor dat als de aanpak op de juiste manier wordt toegepast, de initiatiefnemer voldoende invulling geeft aan participatie.

De nieuwe aanpak is qua vorm:

- Zowel offline als online **toegankelijk** in **begrijpelijke** taal en vormgeving;
- **Uitnodigend** om mee aan de slag te gaan;
- Geeft initiatiefnemers **praktische handvatten** om participatieprocessen in te richten.

**Vernieuwing van het participatiebeleid:
Hoe komen we tot een nieuwe
participatieaanpak?**

Uitgangspunten voor het proces

Uitgangspunt 1: Gedeeld eigenaarschap.

- Een aanpak die samen met Zwollenaren is opgesteld zodat iedereen zich er eigenaar van voelt
- Commitment van belangrijke partners op dit participatieproces om te komen tot de nieuwe aanpak
- De raad heeft vertrouwen in het proces en de randvoorwaarden die de partijen aan de start van dit proces samen hebben opgesteld.

Uitgangspunt 2: Iedereen met goede wil moet mee kunnen doen.

- Op *wijkniveau* kijken we hoe we met een zo groot mogelijke diversiteit aan Zwollenaren in gesprek komen
- Een creatieve mix aan participatiemiddelen (online en offline)
- Eenvoudige en begrijpelijke (beeld)taal
- We gaan actief naar buiten gaan in plaats van mensen uit te nodigen naar 'ons' toe te komen.

Uitgangspunt 3: We maken gebruik van de kennis die er al is.

- We leren van bestaande Zwolse initiatieven
- We haken aan op trajecten die al lopen (zoals de Omgevingswet)
- We betrekken partners actief om bestaande netwerken te activeren

Raad: "Het participatieproces om te komen tot een nieuwe participatieaanpak gebruiken we om te leren. Fouten maken mag!"

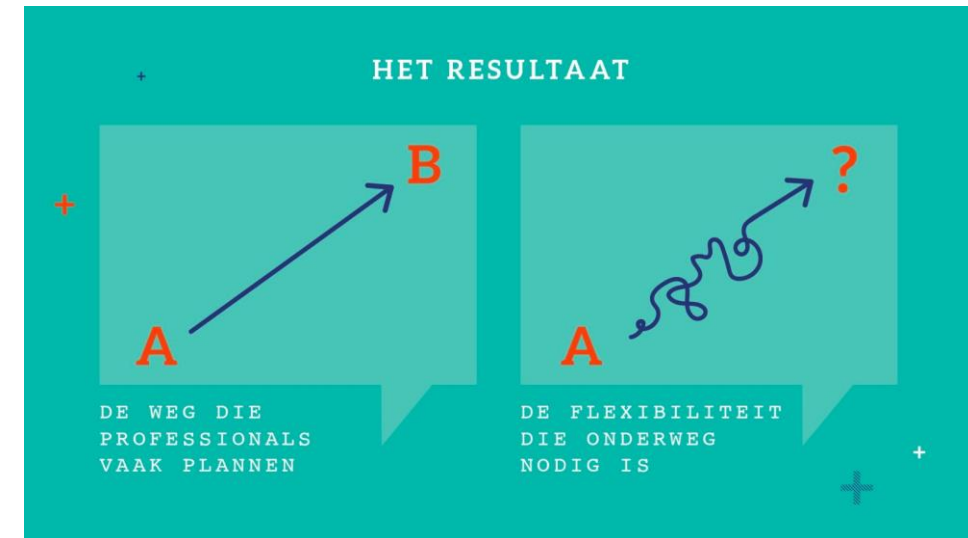
Uitgangspunten voor het proces

Uitgangspunt 4: Een flexibel proces met resultaat.

- Zorgvuldigheid; een zorgvuldig proces is belangrijker dan een strakke deadline.
- Ruimte om in te spelen op creatieve en spontane ideeën die we onderweg tegenkomen.
- Goede afstemming op de planning van de Omgevingswet.

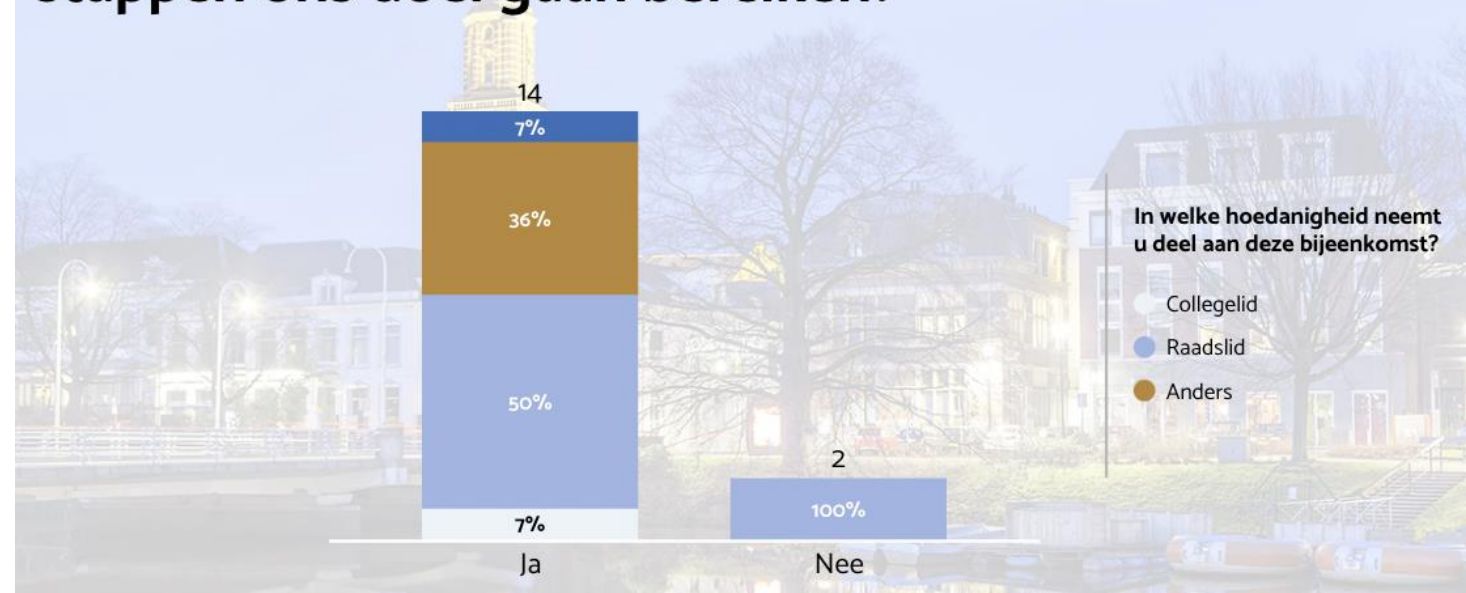
Uitgangspunt 5: Een goede raad is goud waard.

- We betrekken de raad vanaf het begin bij het proces
- De raad stelt bij de start van het proces (=nu) heldere kaders. We kunnen dan gericht in gesprek met Zwollenaren en iedereen weet waar het gesprek wel en niet over kan gaan.
- De raad toetst aan het eind van het proces het resultaat aan de kaders.

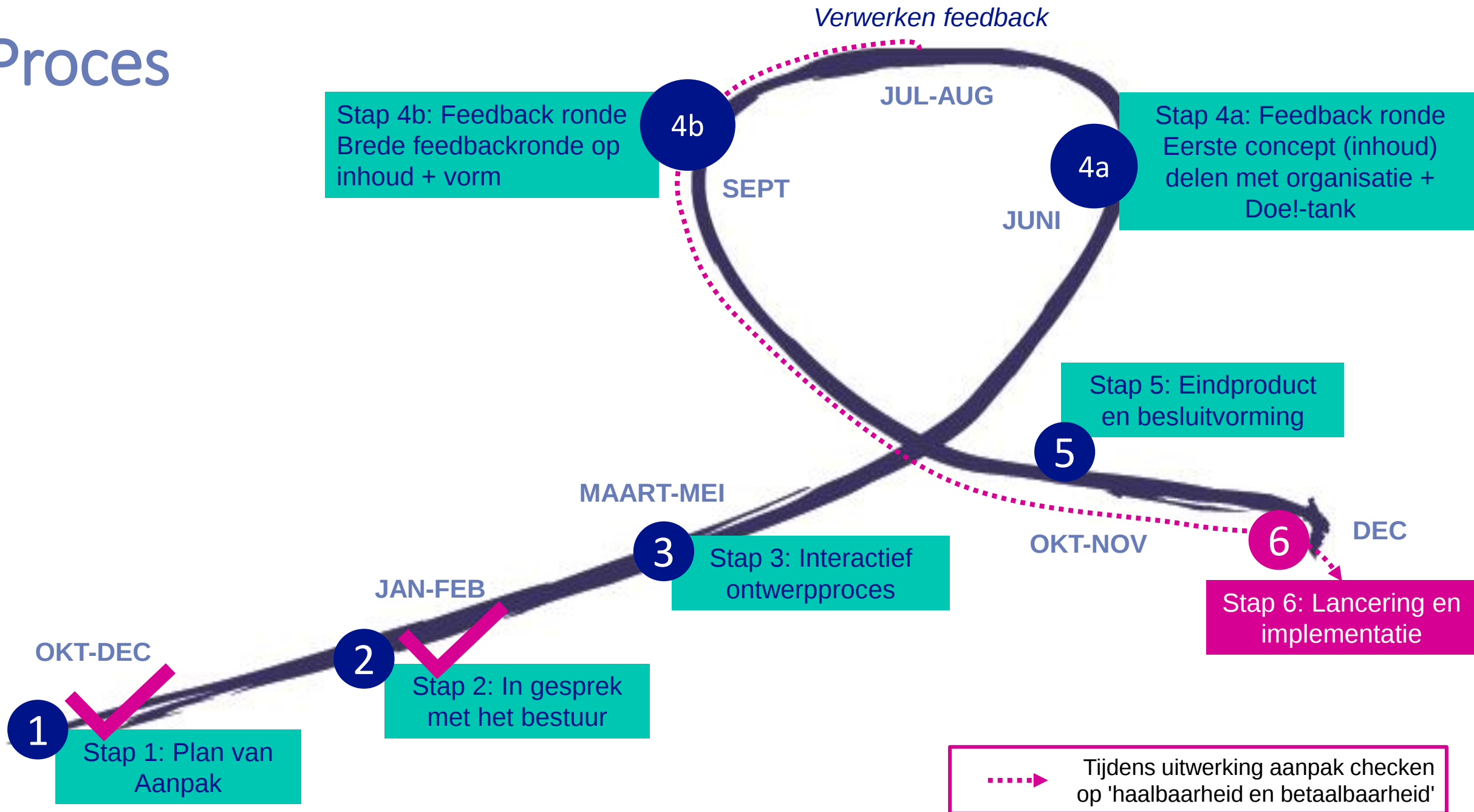

Stappen

Heeft u er vertrouwen in dat we met de voorgestelde stappen ons doel gaan bereiken?

Proces

Hoe zorgen we ervoor dat we Zwollenaren in stap 3 enthousiasmeren en activeren?

Gespreksonderwerpen voor DOE!-tank en sessie met ambtenaren:

- Campagnenaam? (bijv. Zwolle kracht!)
- Eigen campagneconcept?
- Ludieke interactieve middelen?

*Wens van de
gemeenteraad:
Zorg voor enthousiasme,
creativiteit en plezier!*

Wij.Doen.Groen.
Samen naar een duurzaam Nissewaard

Stap 3: In gesprek

3a: Ophalen

- Inzet burgerpanel
- Afgeronde en lopende initiatieven onder de loep (*actieonderzoek – ‘user stories’*)
- Inrichting projectpagina op gemeentelijke website
- In gesprek met DOE!-tank over eerste resultaten
- In gesprek met gemeentelijke ambassadeurs over eerste resultaten
- Bijpraten nieuwe raad(-swerkgroep) en het college
- Met jongeren in gesprek (pizzasessies)

3b: Verdiepen

- Evt. via partners (maatschappelijke organisaties) aanvullend in gesprek met (ook ‘moeilijker bereikbare’) Zwollenaren (huisartsen, scholen, welzijn, wijkvereniging, etc.)
- De straat op! op plekken in de wijken waar veel mensen komen om een divers publiek te spreken
- *Communicatie via gemeentelijke website, sociale media, etc.*

Deze projecten nemen we onder de loep

- Campherbeeklaan Berkum
- Project met jongeren
- Jouw Stukje Zwolle
- Zwartewaterzone
- Omgevingsvisie
- IJsselcentrale / Harculo
- Buurtvisie Schelle Oldeneel
- Project Sassenpoort
- Zonnepark Weekhorst

Deze partners zijn er in Zwolle

- Bij Bosshardt Zwolle - Geert Grootestraat (ontmoetingsplek bewoners migratieachtergrond)
- Youth for Christ Zwolle – Ruusbroecstraat (jongeren)
- Geloof in Taal, Ruusbroecstraat (taalles)
- Jongerenraad: Medezeggenschap en advies binnen Trias Jeugdhulp, Zwartewaterallee 25 (Bart)
- Jongerenraad - Burgemeester Drijbersingel 11 (Bart)
- Travers Welzijn (oa Beleefhuis) (Lieke Helmes)
- Jongerencentrum ReZet (Travers Welzijn) - Van der Heydenstraat 10 (Bart)
- Omgevingsplatform Schellerdijk
- Deltion College
- MBO Landstede
- De Nooterhof: Milieuraad Zwolle
- Hogeschool Windesheim
- Landstede MBO
- Locatie Ontmoetingscentrum het Anker (Jolanda)
- Ondernemersverenigingen
- Sportverenigingen
- Wijkplatform Berkum
- Inloophuizen van de wijkteams
- Buurtkamers
- Vitaal Thuis
- Ouderen organisaties (via de Seniorenraad)
- Zorginstellingen
- Daklozenopvang (De Herberg, de Bres)

Zwolle

Op deze locaties kunnen we 'de straat op'

- CSV '28 – Sportlaan
- Voetbalvereniging SVI - De Siggels - IJsselcentraleweg
- Z.A.C. (Zwolsche Athletische Club) - Landsheerlaan
- Sportpark Marslanden - Hyacinthstraat
- Park de Weezenlanden incl kinderboerderij
- Park de Stadshoeve – Arendshorstlaan
- PEC Zwolle – Stadionplein
- Station – Lübeckplein (incl. Hart voor Zwolle)
- Stadkamer Centrum Zeven Alleetjes (bibliotheek)
- Winkelgebied Veemarkt
- Winkelcentrum Holtenbroek
- Winkelcentrum Aalanden
- Winkelcentrum Diezerpoort
- Winkelcentrum Eiland
- Winkelcentrum Centrum
- Winkelcentrum Zwolle Zuid
- Winkelcentrum Geerelanden, Sellekamp
- Weekmarkten
- De Gift City – Rieteweg
- Windesheim – in het dorp

Stap 4: Terugkoppeling en feedback

Stap 4a:

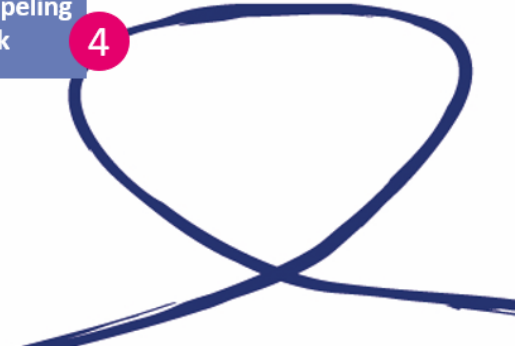
- Op basis van de evaluatie van de projecten en de uitkomsten van het burgerpanel maken we een eerste concept-aanpak op inhoud.
- We gaan met de DOE!-tank en de ambassadeurs uit de organisatie in gesprek over de concept-participatieaanpak. We halen input op om de inhoud mee aan te scherpen én bespreken hoe we de brede terugkoppeling en feedbackronde gaan inrichten. We bespreken ook welke rol de DOE!-tank hierin heeft.

Stap 4b:

- Met het concept eindproduct gaan we terug naar de inwoners, ondernemers en organisaties. We delen het resultaat van het interactieve ontwerpproces en hebben daarbij twee doelen:
 1. Hebben we alle inbreng juist verwerkt en voelt men zich gehoord?
 2. Is het resultaat helder en bruikbaar voor inwoners die aan de slag willen?
- We delen de opbrengst van de feedbackronde met de betrokken ambtenaren en de DOE!-tank en bespreken met hen wat we hiervan meenemen in het eindproduct.

Stap 4: Terugkoppeling
en feedback

4

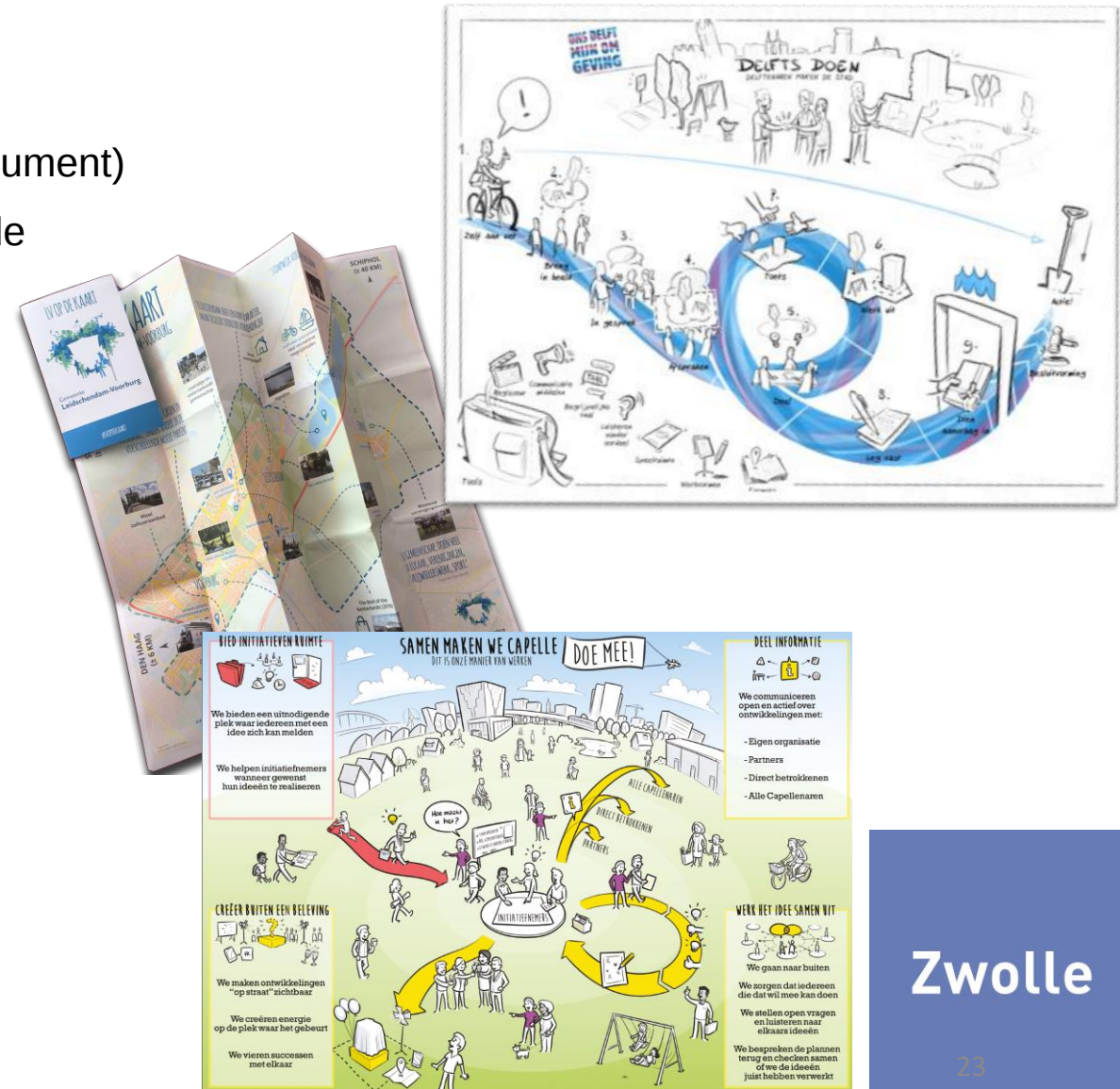
We vragen de bewoners naar:

- Het gevoel dat zij hebben bij het doorlopen proces
- Of zij het idee hebben dat hun inbreng op de juiste wijze is meegenomen
- Of het resultaat helder en bruikbaar is
- Of men nog iets mist om concreet aan de slag te kunnen gaan?

Stap 5: Definitieve participatieaanpak

Oplevering van een nieuwe Zwolse participatieaanpak

- ✓ Opgesteld binnen de uitgangspunten (zie voorin dit document)
- ✓ Met een goed gevoel van deelnemers over het gevoerde proces
- ✓ Vastgesteld door de gemeenteraad
- ✓ Uitnodigend om te lezen (geen dik boekwerk)
 - ✓ Begrijpelijke taal en vormgeving

Stap 6: Lancering en implementatie

Nu begint het pas!

- Presentatie nieuwe Zwolse participatieaanpak
- Advies over doorontwikkeling en implementatie in de ambtelijke organisatie en bij partners in de stad: alle geleerde lessen gedurende het proces nemen we mee om te zorgen dat initiatiefnemers én deelnemers klaar zijn om met deze aanpak aan de slag te gaan.

Gemeenteraad: “We hebben straks een lerende participatieaanpak die we regelmatig evalueren en wanneer nodig bijstellen. Fouten maken mag!”

Rollen in dit proces

De DOE!-tank

- Fungeert als ambassadeur voor het proces richting de stad
- Is een afspiegeling van verschillende netwerken: diversiteit!
- Helpt met het ontwerpen en uitvoeren van de wijkaanpak voor het participatieproces
- Gaat in gesprek met inwoners, ondernemers en organisaties die in Zwolle actief zijn
- Is sparringpartner voor de gemeente en de gemeenteraad op zowel inhoud als proces

Maatschappelijke partners, ondernemers, inwoners van de stad en ambtenaren

- Leveren op diverse manieren input op de aanpak (stap 3)
- Checken of hun input op zorgvuldige wijze is verwerkt (stap 4)

Raad en college

- Zijn vroegtijdig en continu betrokken om input te leveren m.b.t. haar eigen rol in de uiteindelijke aanpak en te leren van het proces
- Stellen kaders en zien toe op de kwaliteit van het proces
- Stellen de uitkomst vast op basis van de kaders (stap 5)

Ambtelijke projectgroep

- Verantwoordelijk voor de uitvoering van dit proces binnen de gestelde kaders

Brede kerngroep ambtenaren

- Denkt mee op zowel inhoud (*sluit de aanpak aan bij de lopende zaken in de gemeente*) en proces (*hoe maken we een aanpak die werkbaar is voor iedereen?*) en is ambassadeur richting de ambtelijke organisatie

Juni 2022

Burgerpanel Gemeente Zwolle Juni 2022

Zwolle

1.	Onderzoek en inhoudsopgave	p. 2
2.	Respondenten	p. 3
3.	Samenwerken	p. 5
4.	Participeren	p. 9
5.	Rollen	p. 15

Onderzoek

In Zwolle werken we aan een participatieaanpak. Dit document wordt opgesteld voor en door bewoners, ondernemers, organisaties en de gemeente Zwolle. In de aanpak komt te staan hoe we in Zwolle met elkaar samenwerken aan belangrijke thema's en projecten.

Doel van de aanpak

“We maken met Zwolle een concrete Zwolse participatieaanpak die aansluit op de Omgevingswet. Deze is opgesteld in een samenwerking tussen inwoners, ondernemers, organisaties, belangrijkste partners, ambtenaren en het bestuur van de stad. Door de herkenbaarheid en praktische vorm wordt de aanpak in de nabije toekomst automatisch als basis gebruikt bij samenwerking. Dit kan gaan om ontwikkelingen die de gemeente initieert en waarin anderen participeren of initiatieven in Zwolle van andere partijen (ondernemers, maatschappelijke organisatie of inwoners). De aanpak activeert en verbindt partijen om met elkaar initiatieven te realiseren waar Zwolle beter van wordt.”

De aanpak ontwikkelen

De komende maanden gaan we in gesprek met zoveel mogelijk Zwolse bewoners, organisaties en ondernemers. Bijvoorbeeld over de wijze waarop we in Zwolle met elkaar willen samenwerken. En hoe we ervoor zorgen dat iedereen die dat wil ook daadwerkelijk kan meedoen. We halen graag ideeën op. Dat doen we op verschillende manieren. Één van de manieren is het Burgerpanel.

Inzet burgerpanel

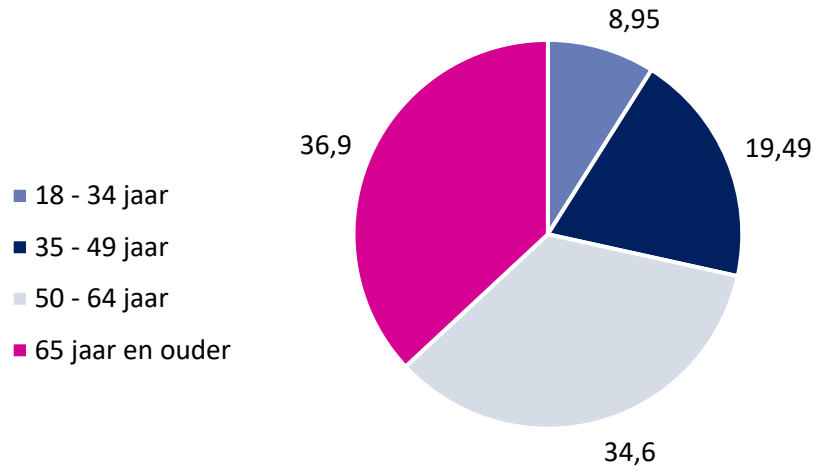
In dit verslag leest u de resultaten van het burgerpanel dat in juni en juli 2022 is ingezet. Het burgerpanel van de gemeente Zwolle bestaat uit ongeveer 12.000 Zwollenaren. Deze inwoners hebben zich op vrijwillige basis aangemeld voor het burgerpanel. Voor dit onderzoek is een steekproef gehouden onder 3.000 Zwollenaren. Deze Zwollenaren zijn geselecteerd op basis van woonwijk, om zo een divers beeld te krijgen over de gehele gemeente.

In totaal hebben 1330 mensen meegedaan aan dit onderzoek. Daarbij is een weging gemaakt in leeftijd en geslacht, zodat de resultaten representatief zijn voor heel Zwolle.

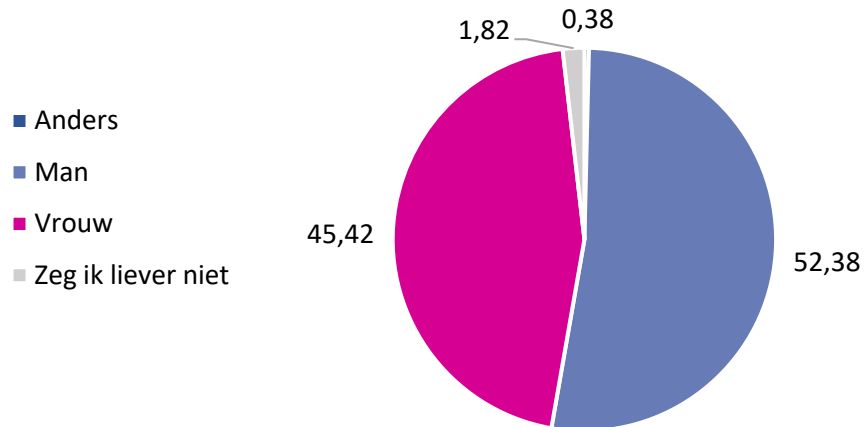
Zwolle

Respondenten

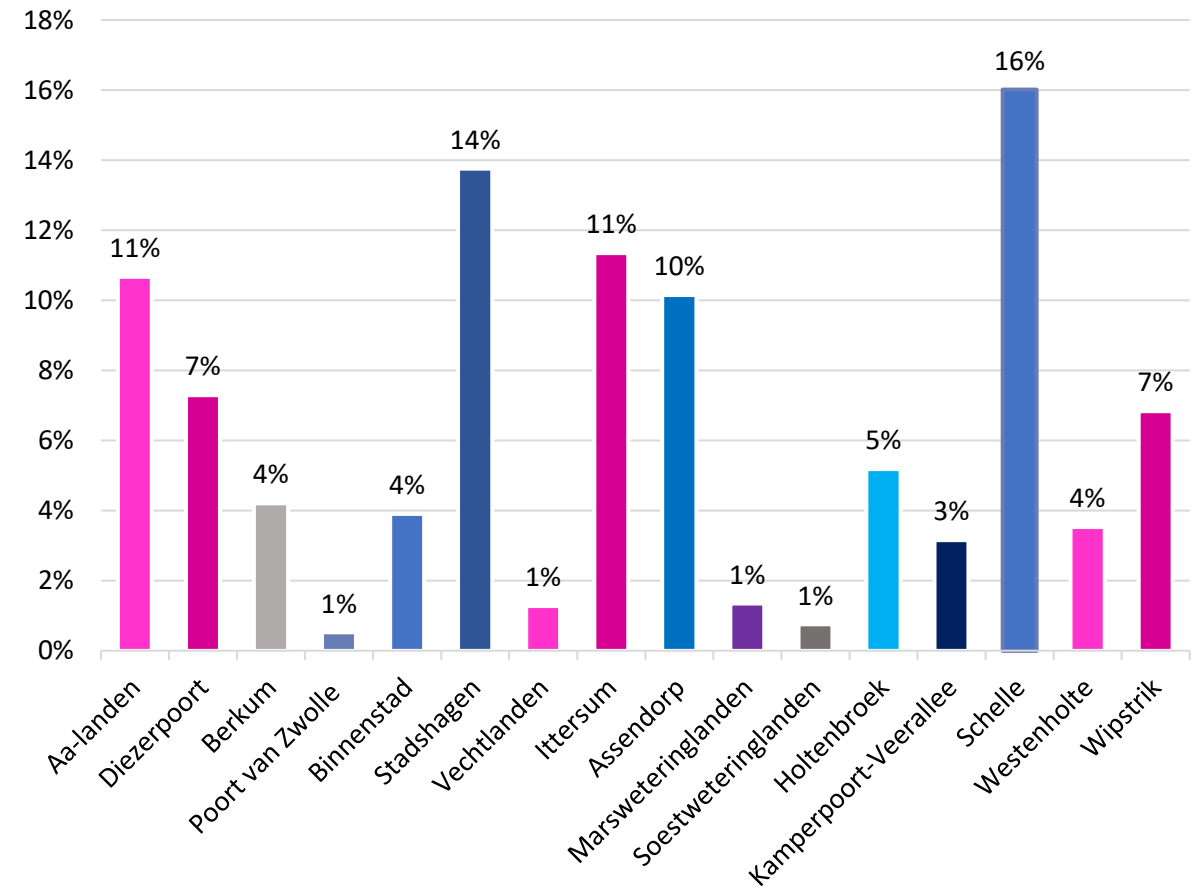
Leeftijd

Geslacht

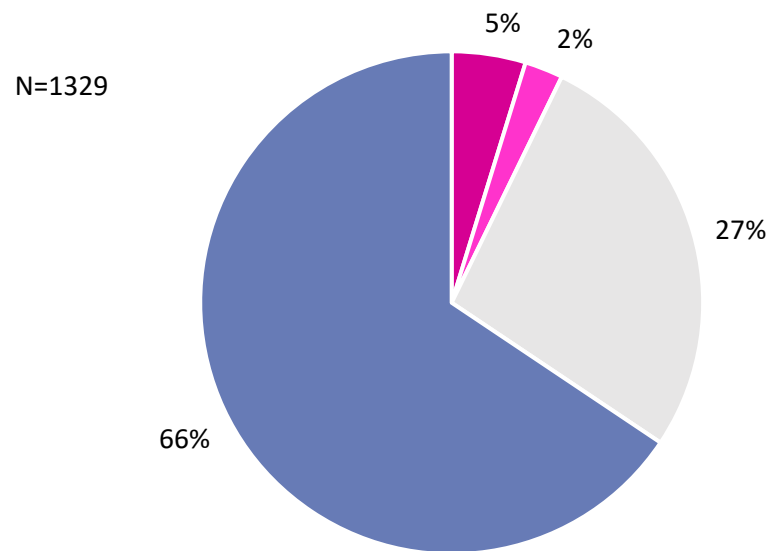
Wijken

Zwolle

Samenwerken

"De gemeente Zwolle wil het voortouw nemen om de samenwerking tussen gemeente, maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners bij belangrijke ontwikkelingen in de stad te verbeteren. Vindt u het nodig dat deze samenwerking verbeterd wordt?"

- Nee, want de samenwerking loopt al goed
- Nee, want ik denk niet dat dit zin heeft
- Geen mening
- Ja, dat is nodig

Ja, dat is nodig. Omdat:

De afstand tussen de gemeente en bewoners wordt nu als groot ervaren. Terwijl juist de inbreng van inwoners, ondernemers en organisaties heel belangrijk wordt gevonden. Plannen worden hier beter van: als alle bewoners betrokken worden bij zaken in hun leefomgeving, neemt het woongenot toe. Ook is het fijn om direct aan het begin uit te spreken wat doelen en verwachtingen zijn: dan: als partijen hetzelfde doel voor ogen hebben, levert dit meer op. Bewoners weten immers het beste wat er speelt in hun eigen leefomgeving. Op dit moment worden bewoners bij veel plannen niet, te weinig of te laat betrokken. Ook de communicatie over bepaalde projecten kan en moet beter. Nu ervaren bewoners vaak dat ze pas worden betrokken als een plan al klaar is. Samenwerking kan nooit teveel zijn. De gemeente speelt een belangrijke rol om deze samenwerking te verbeteren, zij kan hier de regie op nemen. Nu lijkt de gemeente nog vaak op een eilandje te functioneren. Door de regie te nemen om de samenwerking te verbeteren wordt er beter samen gewerkt, in plaats van langs elkaar heen. Belangrijk is wel dat het duidelijk en behapbaar blijft. Er kunnen nog zoveel documenten door de gemeente worden gemaakt, het moet wel in de praktijk werken.

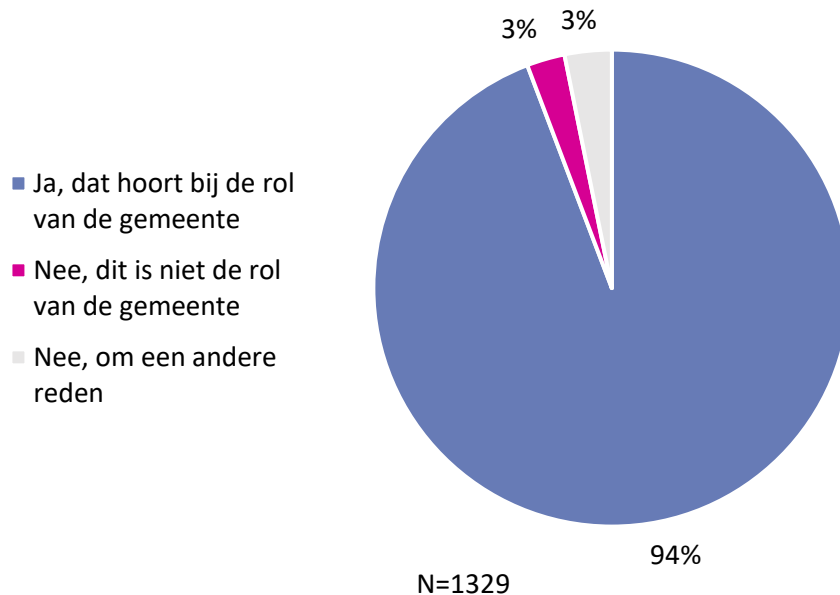
Nee, want de samenwerking loopt al goed:

De infrastructuur die er is werkt goed, zoals wijkplatforms en inloopavonden. Er zijn genoeg mogelijkheden om bij de gemeente aan te haken. Ook is het de vraag of er nog meer samenwerking en participatie moet zijn; soms is het voor de snelheid ook niet wenselijk om alles in samenspraak te doen. De gemeente is er dan ook om knopen door te hakken.

Ik denk niet dat dit zin heeft, want:

De deelnemers geven aan dat zij het gevoel hebben dat de gemeente doet wat zij zelf wil, zonder écht naar bewoners te luisteren. Vaak is een beslissing al gemaakt en wordt dit toch doorgedrukt: dan heeft participatie of samenwerkingsafspraken geen enkele zin. Het is een mooie gedachte om bewoners me te laten denken maar in praktijk wordt het proces door onkunde alleen maar stroperiger. Soms moet de gemeente gewoon besluiten nemen. Maar in sommige gevallen benoemen deelnemers ook dat het niet aan de gemeente is om een voortouw te nemen, maar juist aan de initiatiefnemer. Het moet heel duidelijk zijn wie welke rol heeft als het op samenwerking aankomt.

Vind u het een taak van de gemeente om het voortouw te nemen om deze samenwerking te verbeteren?

Ja, dat hoort bij de rol van de gemeente:

Aangezien de gemeente doorgaans de (eind)beslissing neemt bij belangrijke ontwikkelingen in de stad en een goed overzicht zou moeten hebben van de totale situatie, lijkt het voor de hand liggend dat zij hier actief optreedt. Iedereen zou het voortouw moeten kunnen nemen, maar het is voor bewoners vaak nog moeilijk om de juiste mensen te vinden. De gemeente zou als facilitator en initiator moeten werken zeker omdat zij een onafhankelijke rol hebben. Als zij het niet doen, doet niemand het. De gemeente moet de eindverantwoordelijkheid nemen, als hoender van het algemeen belang. Ook heeft de gemeente het best het overzicht van alle initiatieven en doelgroepen.

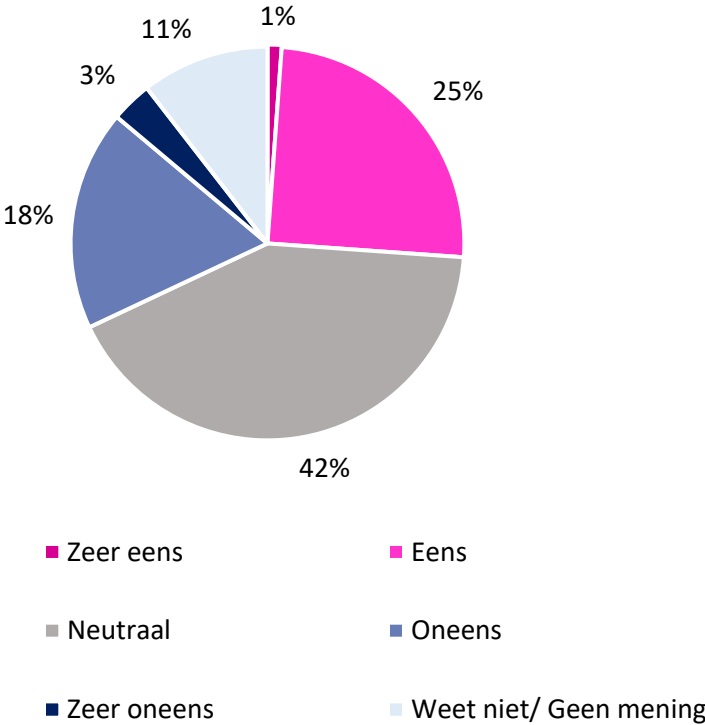
Nee, dit is niet de rol van de gemeente:

De belanghebbenden moeten het voortouw nemen. Dat is niet standaard de gemeente. Eigenlijk kan dat alleen als de gemeente ook en van de partijen is. De verschillende domeinen moeten ook intern goed samenwerken en het goede voorbeeld even. Het is wel belangrijk dat de gemeente kan faciliteren door goed bereikbaar te zijn voor initiatieven.

Nee, om een andere reden:

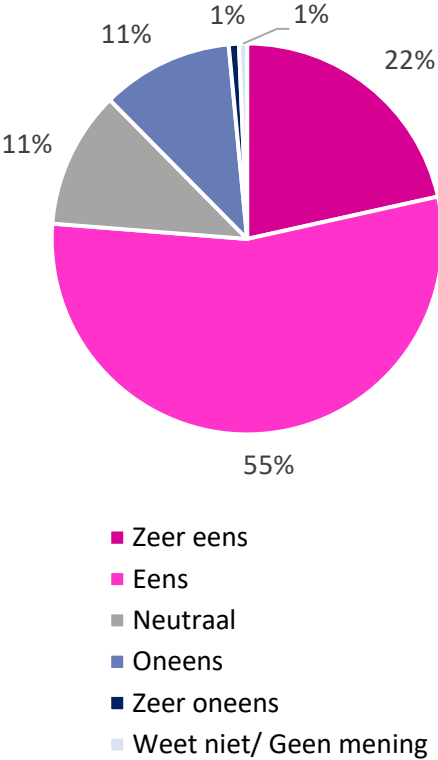
Het is een taak van iedereen en een wisselwerking. Belangrijk om open en transparant te zijn. De gemeente zou soms het voortouw moeten nemen, maar het kan ook een ander zijn. Diegene die het project initieert moet deze rol vervullen. Als gemeente altijd aan het stuur willen zitten, kan dat onprettige gevoel versterken en daardoor samenwerking bemoeilijken. Niet persé hun taak, maar als het niet opgepakt is kan het wel fijn zijn als een gemeente dit oppakt. Dit moet de gemeente gelijkwaardig oppakken met initiatieven. Het eigenaarschap over het proces moet bij beide liggen.

De gemeente houdt op dit moment voldoende rekening met de wensen van inwoners

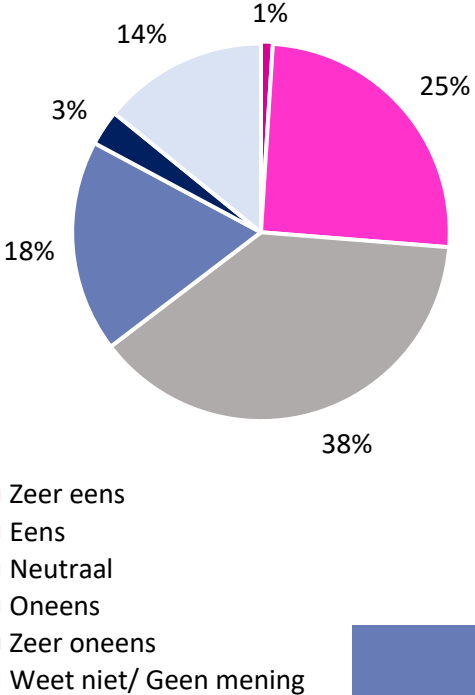

N=1329

Ik vind dat de gemeente pas een beslissing mag nemen over belangrijke ontwikkelingen als inwoners zich hebben kunnen laten horen

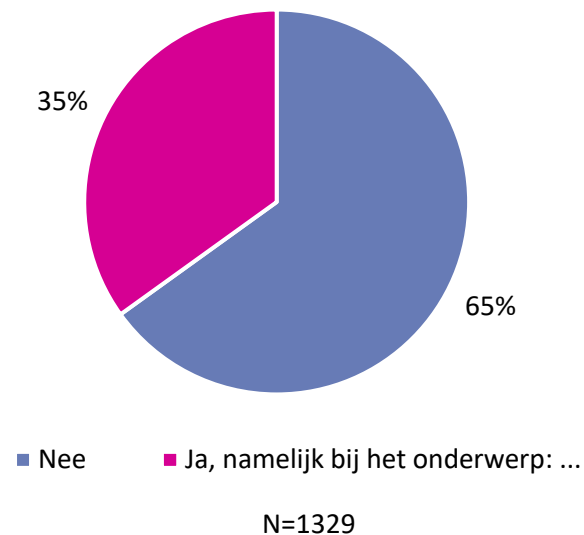

De gemeente biedt op dit moment voldoende mogelijkheden om mee te praten over ontwikkelingen

Participeren

Hebt u weleens meegedacht met bijvoorbeeld de gemeente, een woningcorporatie, een projectontwikkelaar of een andere organisatie over een belangrijke ontwikkeling in uw buurt, wijk en/of de gemeente Zwolle?

Ja, namelijk bij het onderwerp:

- Energietransitie
- Woningbouw en nieuwbouwprojecten
- Leefbaarheid en ontwikkelingen op wijkniveau
- Herinrichting van bepaalde wijken, straten en gebieden
- Herinrichting winkelcentrum
- Omgevingsvisie
- Afvalverwerking
- Groenvoorzieningen en -onderhoud
- Inrichting speelvoorzieningen
- Berkum Energieneutraal
- Monumentale status Kreekenbuurt
- Hanzeland
- Zwarte waterzone
- Ontwikkeling Spoorzone
- Ontwikkeling binnenstad
- Dorpsplan Wijthmen
- Prinsenpoort
- Renovatie
- Sociale cohesie
- Veiligheid
- Verkeersveiligheid

Nee, omdat:

- Geen idee
- Het is mij nog nooit gevraagd
- Het heeft niet de prioriteit
- Het heeft voor mijn gevoel geen zin
- Het is altijd om momenten of via middelen die ik niet kan bijwonen.

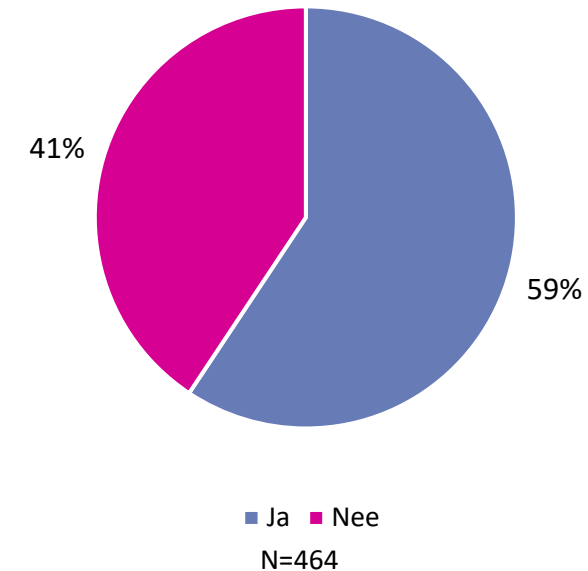
Hebt u, achteraf gezien, een goed gevoel over de wijze waarop u destijds betrokken bent?

Ja, omdat:

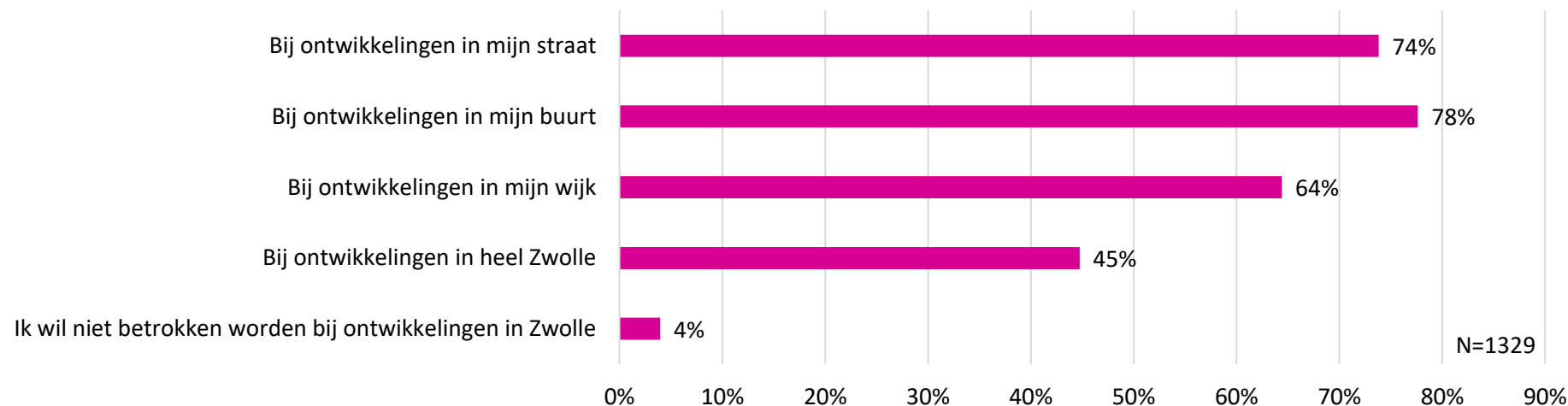
- Inbreng wordt serieus besproken.
- Ik was lid van de participatieraad en dan wordt je goed aan de voorkant betrokken.
- Ik ben netjes te woord gestaan en de vragen zijn beantwoord.
- Bij het dorpsplan Wijthmen worden de bewoners betrokken voordat het dorpsplan vastgesteld word. Eerst de inwoners dan pas het bestuur.
- Eerlijk over haalbaarheid en verwachtingen
- Doordat wij onze mening hebben laten horen is de bebouwing bij Westerveld niet door gegaan.
- De buur coördinatoren spelen en belangrijke rol.
- Verslaglegging was goed en tijdig.
- Er is een goede band tussen de gemeente en de Vrienden.
- Er werd oprecht geluisterd.
- Goede communicatie.
- Goede feedback over waarom bepaalde besluiten wel of niet zijn genomen.
- Voldoende mogelijkheden en momenten om mee te denken.

Nee, omdat:

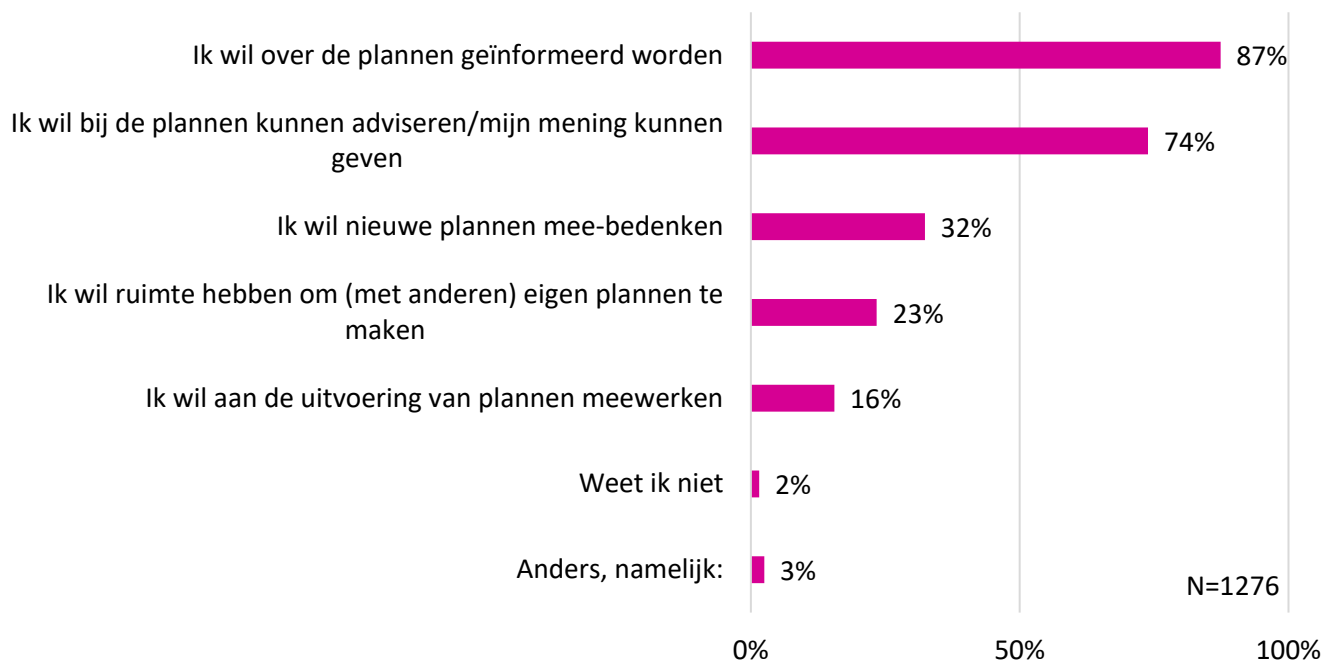
- Heb idee dat dit vrij zinloos was en alles genegeerd is wat er gezegd werd.
- Te weinig terugkoppeling over de uitkomst en opvolging van dit soort vragenlijsten.
- Verwezen naar andere afdelingen zonder goed naar argumenten te luisteren om probleem op te lossen
- Nooit meer iets van vernomen, noch van gemeente, noch van het onderwerp.
- Je weet niet of er iets mee wordt gedaan.
- Er werd geluisterd maar alles stond al vast.
- Eindeloos geklets alsof mijn tijd niet kostbaar is, slechte procesbegeleiding"
- zonder protest/demonstratie werd er niet geluisterd naar de argumenten van bewoners
- Ik kreeg geen feedback, er is niets met mijn input gedaan. Dit is demotiverend. Daarom heb ik nu al een tijd niet meegedaan.
- Communicatie vanuit de gemeente loopt niet soepel

Bij welke ontwikkelingen in Zwolle wilt u de mogelijkheid krijgen om mee te praten, te denken of te doen?

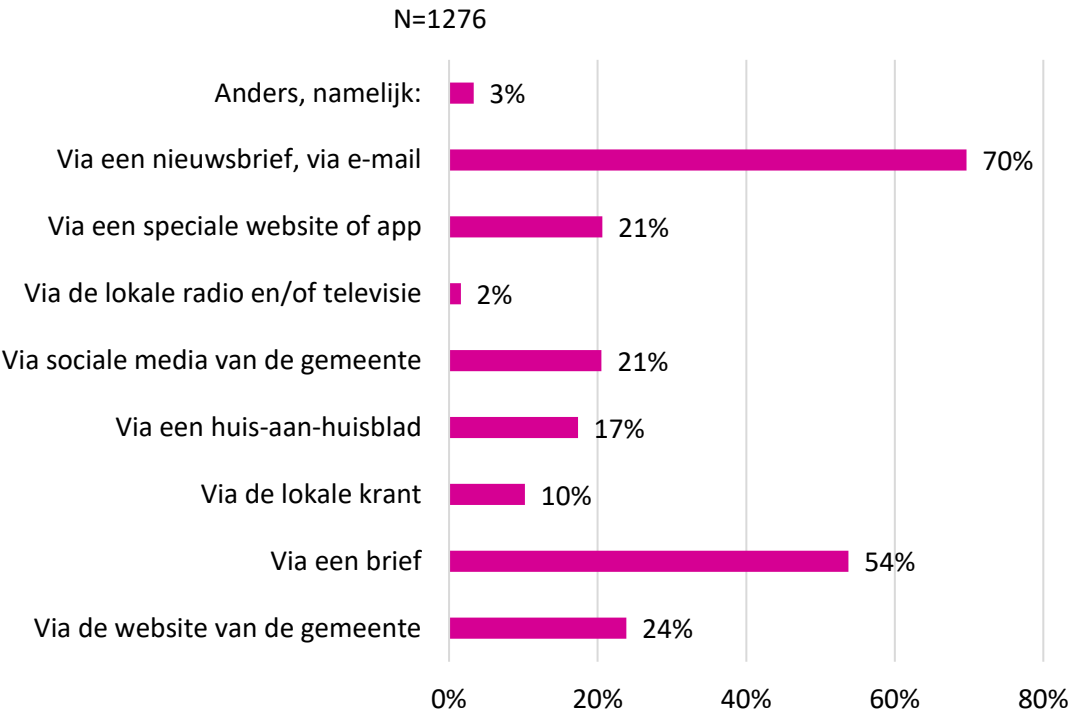
Op welke manier zou u betrokken willen worden bij plannen voor de buurt, wijk of gemeente?

Anders, namelijk:

- Afhankelijk van schaal, context en eigen beschikbare tijd.
- Al het bovenstaande zou kunnen, maar het hangt van het onderwerp af.
- De mate van betrokkenheid hangt af van de impact. Hoe groter deze is hoe meer mensen betrokken moeten worden.
- Door middel van enquêtes mening geven.
- Ik wil de mogelijkheid hebben om plannen niet door te laten gaan: meebeslissen!
- Ik hoef niet mee te denken maar wil wel inspraak hebben.
- Ik zou me daar in willen zetten waar mijn capaciteiten iets toe kunnen voegen.
- Ik wil best meedenken of doen als ik het idee heb dat de gemeente luistert en handelt naar wensen bewoners.

Via welke middelen wilt u het liefst uitgenodigd worden om mee te denken over een ontwikkeling?

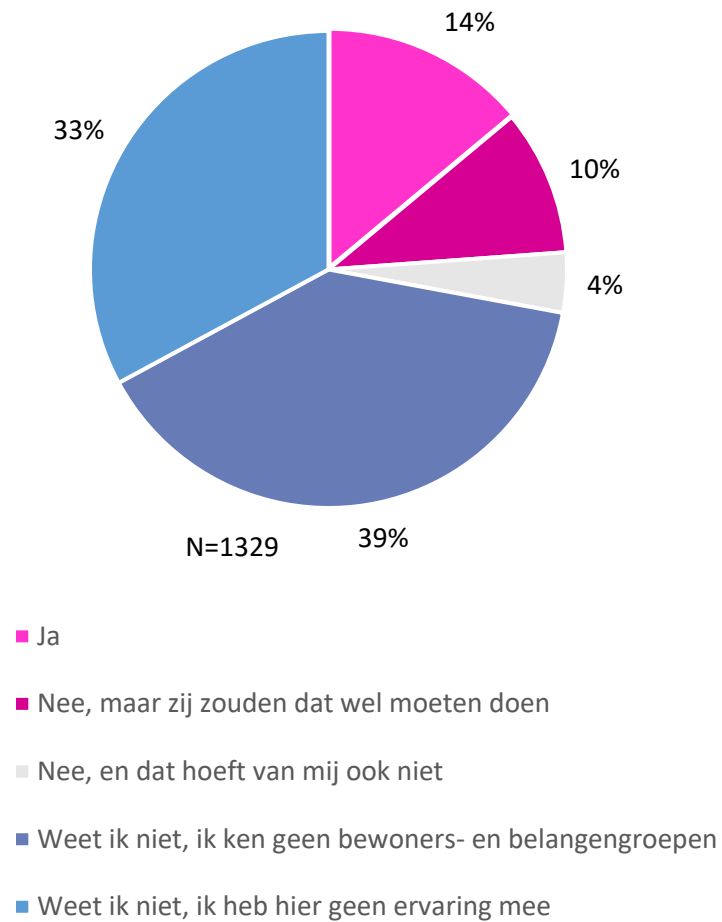
- Anders, namelijk:**
- Als het maar snel, simpel en duidelijk kan
 - Bellen
 - Burgerraad
 - De vaste aanspreekpunten
 - Flyer
 - Persoonlijk
 - via betrokken belangenorganisaties
 - Werkgroep

Hoe zou u het liefst uw mening kenbaar maken als u meedenkt over een ontwikkeling?

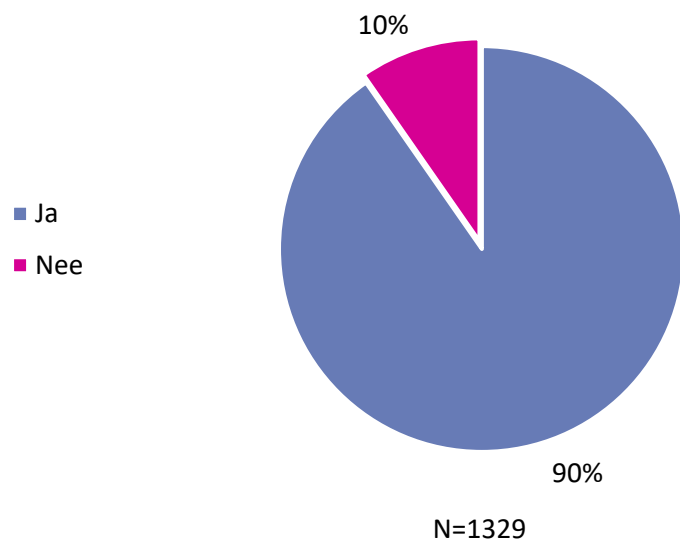
- Anders, namelijk:**
- Afhankelijk van onderwerp
 - Iedere 2 maanden een stadsgesprek
 - Burgerberaad / burgerforum / referendum
 - Informatieavonden of bijeenkomsten met bewoners uit de wijk
 - Een mix van dit alles
 - Facebook
 - Als het maar persoonlijk is
 - Via de wijkenvereniging
 - Telefonisch

Er zijn in Zwolle verschillende bewoners- en belangengroepen. Hebt u het gevoel dat zij u richting de gemeente of andere partijen vertegenwoordigen?

Rollen

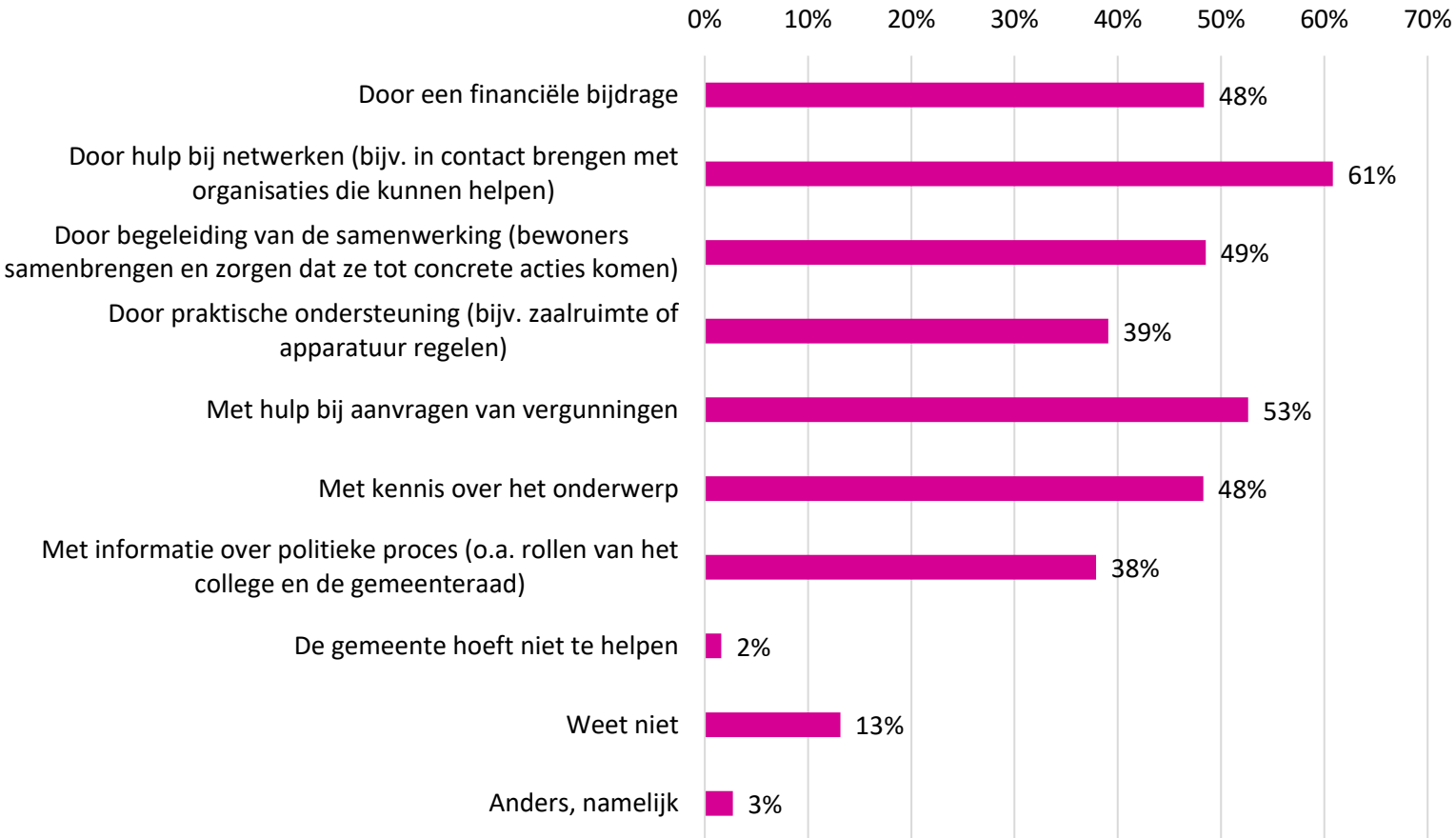
Stel, er speelt in uw buurt, wijk of de gemeente een ontwikkeling en de mensen die betrokken zijn, worden het niet met elkaar eens over een goede oplossing. Vindt u het een rol van de gemeente om hierin te bemiddelen en/of een knoop door te hakken?

De meeste respondenten geven aan dat de gemeente uiteindelijk eindverantwoordelijk is, en daarom ook de geschikte partij is om uiteindelijk te helpen bij het doorhakken van knopen. De gemeente is er uiteindelijk voor het algemeen belang en zal hier ook op worden beoordeeld. Als bewoners er niet uit komen, zal er uiteindelijk toch iets moeten gebeuren en kan een derde, onafhankelijke partij zoals de gemeente hierbij helpen. Wel geven de meeste respondenten aan dat de rol van de gemeente met name zou moeten liggen bij het bemiddelen en niet bij het zelf besluiten nemen. Het is het best als de beslissingen gezamenlijk worden gemaakt en de gemeente vooral dit gesprek faciliteert. Ook zijn sommige respondenten bang dat wanneer de gemeente zelf de knopen gaat doorhakken, zij dit meer doen uit eigen belang dan in het belang van het proces. Participatie en samenwerkingen blijven voorop staan. Daarnaast is het belangrijk dat de rol van de gemeente binnen het project helder is, wanneer zij een te groot belang hebben bij een bepaalde uitkomst kan het minder wenselijk zijn om de gemeente laten bemiddelen of een knoop te laten doorhakken.

Stel, u hebt (samen met anderen) een goed idee voor Zwolle dat u graag wilt uitvoeren. Hoe kan de gemeente u helpen om dit te realiseren?

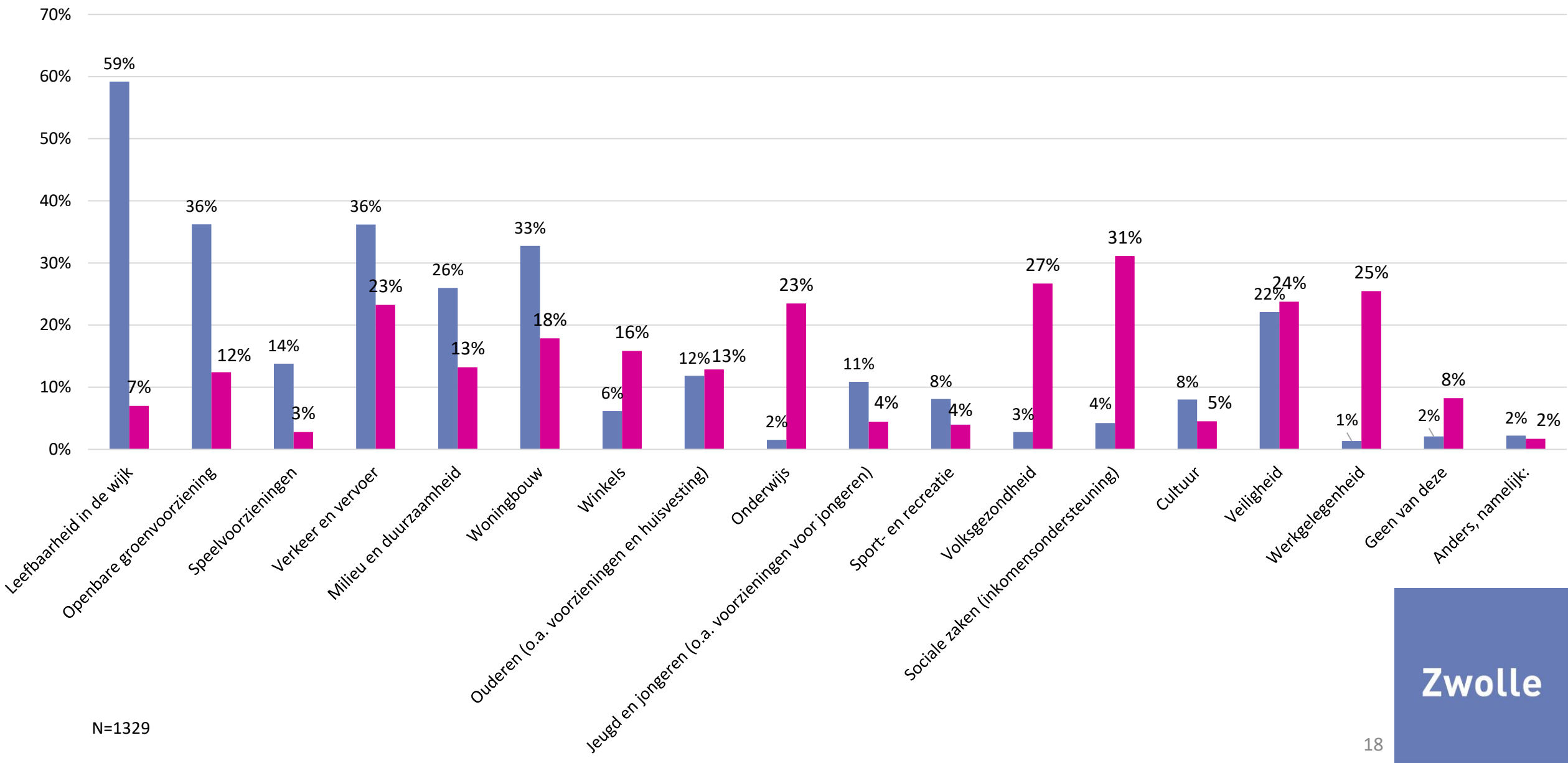
N=1329

Anders, namelijk:

- Dat is situatie en onderwerp afhankelijk.
- Zorg ervoor dat de gemeente deze dingen sowieso doet voor mensen/bedrijven/instellingen.
- Eerst maar eens duidelijk maken WAAR ik - bij de gemeente - met mijn/onze ideeën terecht kan. Soort 1 loket voor alle goede ideeën. Allereerst door dit idee met anderen(belanghebbenden) te verkennen en te bespreken.
- Meedenken of het in de grotere visie van de gemeente past.
- Beschikbaar stellen van deskundige ambtenaren.
- Via de wijkvereniging.
- Het opheffen van teveel regels en / of procedures
- Door te beginnen met het toegankelijk maken van de gemeente.

Zwolle

Kunt u aangeven bij welke onderwerpen u vindt dat er voor inwoners van Zwolle meer ruimte moet zijn om mee te denken of zelf met ideeën te komen? En bij welk thema's is vooral de gemeente aan zet?

Andere onderwerpen

Hier is de gemeente aan zet:

- Alle onderwerpen zouden door de gemeente moeten worden uitgevoerd, daar is de gemeente voor. En eens in de 4 jaar stemmen we hier voor.
- Dat is situatieafhankelijk.
- Alle onderwerpen moeten door de gemeente worden uitgevoerd. Daar is de gemeente voor als de uitvoerder van de burgers.
- Asociale mensen weghalen uit wijken.
- Het is altijd goed als er de mogelijkheid is om met ideeën te kunnen komen of te weten wat er onder bewoners leeft. Bij het ene onderwerp zal de inspraak meer zijn dan bij een ander onderwerp.
- ik denk dat bij ieder van deze onderwerpen wel een belangengroep zit die ingeschakeld kan worden bij nieuwe plannen
- Ik vind dat inwoners altijd de mogelijkheid moeten hebben om mee te beslissen en mee te denken.

Hier zijn bewoners aan zet:

- Bij de inrichting van de buurt, gewoon praktisch mee denken.
- Energietransitie.
- Kennis, sociale actie, maatschappelijk belang
- Handhaving of behulpzaam zijn in de handhaving in gemeenschappelijke en/of gezamenlijke groenvoorzieningen/recht van overpad ed.
- Afvalbeleid.
- Asielzoekers.
- Mensen met honden (vies honden poep).
- Openbaar groen.
- Een inclusief zwolle.
- Natuur (niet recreatie, maar echte natuur, rust) in en vlak om de stad.
- Visie op de toekomst van de stad. Het College heeft de ambitie om 4 e economische regio van het land te worden. Heel veel inwoners vinden dat een verkeerde ambitie, maar wezenlijke discussie daarover vindt niet plaats.
- Overlast bv. Stank containers.
- Houtkachels (allergie mensen).
- Overlast ongedierte aandacht voor rommel etenswaar die achterblijven bv.
- Meer aandacht voor het hondenbeleid.
- Zoveel plannen door buurtgroepen in het verleden. Werd in de gemeente raad gebracht. En niks meegedaan. Burgers waren niet belangrijk genoeg.
- Ecologische kwaliteit, biodiversiteit, natuur en groenvoorziening als BASIS voor ons bestaan.
- Openbaar vervoer.
- Leefbaarheid in de stad als geheel. Dat kan voor elke buurt anders zijn: dat wat er in de buurt nodig is.
- Beleid ten aanzien van haven/ binnenstad en Willemsvaart/ Katerveer sluis.

Zwolle